

KLEMMING, Gustav Edvard, *Klosterläsning: Järteckensbok, Apostla gerningar, Helga manna lefverne, Legender, Nichodemi Evangelium*, P. A. Norstedt & Söner, Estocolmo, 1877.

Edición electrónica (*Fornsvenska textbanken*):

http://project2.sol.lu.se/fornsvenska/01_Bitar/B.R6.A-Jart.html

[Järteckensboken]

3

De corpore christi.

[1]

EN diäkne war j enom stadh som heet montepessolanus hulkin som foor mz diäwlskap oc truldom. thän sami for annars sins kompanns böen. the wilde wita tidhinde aff sino lande kalladhe til sin diäfwlen. ok diäfwlen vppinbaradhis j enna quinno liknilse ok syntis hanum idhkelika j tholiko liknilse Diäknin iäfwadhe hwat thät war häldir diäfwl hällas ey. ok tho spordhe han at diäwlin sit ärande ok han swaradhe hanum. Nu j the stundinne for ther fram vm en prästir mz gudz likama til en siukan man ok klokkan ringde for gudz likama. Ok ginstan wiste diäfwlen at thät war sandir gudh som prästin fördhe Ok ginstan j samu stundinne fiol han nidhir a iordhina a knä ok negh gudz likama Diäknin sa thetta ok sagdhe Nu tro iak sannelika at thz är ey diäfwl som thu kalladhe, for thy at han hafdhe ey fallit a knä som han giordhe Tha swaradhe diäfwlen ok sagdhe hanum. West thu ey hwat scriwat star j the hälghe skript som sighir J ihesu christi hedhir ok namn skulu böghias al knä. badhe j himerike ok iordhrike ok hälwite ok ginstan war han borto fran them

4

2

Thät timde ok entima tha diäfwlen wardh kalladhir aff enom man vm nakur ärinde j enom stadh Ok ginstan tedhis han ok swaradhe Ok j the stundinne for thär fram en prästir mz gudz likama til en siukan man ok ginstan fiol diäfwlen a knä Thän sami mannin spurdhe diäfwlen at, hwi han giordhe gudhi hedhir ok wyrdhning mädhan han trodhe ey a han. ok älskadhe ey han. Diäfwlen swaradhe Jak gör for thy hedhir thy yflätino thy at j thy är sandir gudh, ok sagdhe thetta ther til Thän tidh gudh är a altareno j yflätino tha bör hanum aff godhom mannom älskelikhet ok kärlekir Aff ondom mannom hedhir ok wyrdhning Ok aff os diäflomen räddoghe ok skälfnadhir Ok for thy skulum wi alle hedhra gudh. ok hanum var knä böghia mz wyrdhning

[3]

Thät war en brodhir som het gregorius aff enom stadh som hetir abilio hulkin som hördhe sannind aff them thetta wiste at en quinna wälburin aff thydhisland j hulke diäfwlin war ok tho som sigx hafdhe the quinnan got liwärne ok war the pinan hänne giwin j wärlinne til sinna synda rensilsa ok thän diäfwllen taladhe j hänne ok vppinbaradhe mang thing ok ey mödde han hona idhelika ok thy gik hon stundom til kyrkio ok hördhe mässo. Thz hände en syndagh tha hon hafdhe hört mässo. ok gik aff kyrkionne. Vtan for kyrkionne stodh mykit folk. owir nokrom

5 ärindom. j bland them stodh en judhe Tha kom prästin framgangande vm thäm mz gudz likama ok liusum til en siukan man. Tha prästin gik aff kyrkionne Ok ginstan the quinnan som diäfwlen war j ok alt folkit fiol a knä ok giordho gudz likama hedhir än iudhen stodh quar oc vilde ey göra gudz licama wyrdhning hwlkit diäfwlen som j quinnonne war. sa ok lop rasklika til iudhans ok hooff vp quinnonna hand ok gaff them judhanom j hans änne en storan pust ok sagdhe. Hör vsäl judhe hwi gör thu ey hedhir thinom gudhi ok thinom skapara ok thinom atirlösara Tha swaradhe judhin. Tholike gudha äru mange for thän sculd at j hwario altare är en gudh tha mässan sigx. än tho at ey är ok scal wara vtan en gudh. Diäfwlen swaradhe Faan mik et saald Ok ginstan fingo the hanum thz Tha tok han saldit ok satte thz mällan sin ok solinna. som tha skeen skärlika. ok tha soolin sken gynom saldins burur Tha gingo swa manga soolgizsla gynom saldit som ther waro buru vppa saldino Diäfwlen taladhe til judhin Se thu här gynom saldit manga soolgizsle Judhin swaradhe ja. diäfwlen swaradhe hwat är j thässo skinino mer än en sool. Swa är ok j sacramento ihesu christi likama j altareno älla hwar han är. en gudh j hwarium stadh oatskillikin ok oumskiptelikin oc i mangum stadh oc vmskiptelikum. tha nöta gudz wini hans likama. Ok swa wardh thän judhin wnnin mz angir gudhi til hedhirs ok warre tro til styrkilsa

6

miraculum 4

Thät war en riddare som het troillus ok war the quinnonna frände som diäfwlen taladhe j som nu för sagdhis aff Vm ena nat war thän riddarin j enom stadh näst the quinnonne som diäfwlen war j, Han röwadhe få ok giordhe ther storan skadha them som waro j stadhinom Vm morghonin foor han til the sama sinna syslango som diäfwlen war j, ok tha hon saa han. tha wardh hon aff hans närwaru mykit gladh ok sprang vp gladhelika ok lop til hans ok sagdhe diäfwlen j

quinnonne war, wälkomin war win, j ärin nu en aff os Riddarin spurdhe. hwi hon mz tholike diäfwlslike glädhi sprang til hans. Diäfwlen j quinnonne war sagdhe, for thy at j aftons j the roweno giordhe thu os storan thäknadh Riddarin thänkte mz sik at thz wiste engin for thy at thz war lönlikit, ok skämdis mykit j sik siälfwum. Ok fik storan angir for thz at han the gerningena giordhe ok gik ginstan ok scriptadhe sik widh sin präst ok giordhe fult for thz han hafdhe röwat ok kom swa atir til quinnonna som diäfwlin war j, ok wilde se än hon han kände älla hans synd wiste swa som för, ok spurdhe aff hänne än hon han kände Diäfwlen swaradhe än känne jak thik ok tho ey som för. Riddarin thänkte mz sik at han war ey tha rätskriptadhir ok gik atir til skriptafadheren ok scriptadhe sik fulkomlika. ok gik atir til diäfwlen ok spurdhe än hon han kände Diäfwlen swaradhe at han aff honum enkte wiste ok ey hördhe nokontidh aff hanum talas Riddarin huxadhe än tha mz sik än nokor

7 synd bleff atir mz hanum ok skriptadhe sik thz bázsta han kunne, ok gaff sik j klostir Ok ther äftir kom han atir til quinnonna. ther diäfwlen war j. ok spordhe än hon kände han Diäfwlen swaradhe ok sagdhe at han til hans enkte kände ok han aldrih seet hafdhe Riddaren swaradhe Ju thu hawir mik wäl förra seet. ok thu sagdhe at iak war thin frände, kwinnan swaradhe, wäl weet iak at thu äst min frände än ey är thu min win som thu förra war. Thy j thässa ma man wäl tro hwat stor dygdh j scripta malum är. thän them gör aff rättom angir ok bättring. Nu litin tima ther äpte tha doo thän sami riddarin. ther nu sagdhis aff ok war giwin j klostir som hät troyllus. Nu j the samu stundinne tha gingo twe brödhir aff thy sama klostrino j enom skoogh som la nää rhy klostreno. tha hördho the brödhirine, manga diäfla röste j wädhreno ropa hardhlika ok sighia Borto är fran os troyllus Awi wi hawum mist troyllum Thässe brödhir gingo in j klostrit ok funno wisselika at j them timanom doo thän hälge brodhir troyllus. Ok finnas j thässa iärtikne tw märkelik thing ther äru pröwadh, som trona mykit styrkia. Et är tha prästin bar guz likama Tha fiol diäwlen a knä ok giordhe hanum hedhir ok forwan judhan mz ware tro. Annat är at tha riddarin hafdhe sik skriptat. tha kände diäfwlen ey han

5

En brodhir sagdhe som thetta iärtikne wiste at thz war en man som a diäfwlen

8 trodhe ok han kalladhe han til sik, tha han wilde nakur tidhande wita, ok genast war diäfwlen hanum redho. Til thän sama mannin kom en tima en ilgärningis man ok en quinna som ey war fructsam ok wildo wita aff hanum hwat han them swaradhe til thera spörninga som the han spordhu om än hon matte fa barn Ok ginstan giordhe han som han war wan en cirkil. ok kalladhe diäflana. Ok genast komo mange otallike til hans j mangum liknilsum. En hiult han ther när sik som likir war enom hofman. ok hafdhe ena krono a sino hofdhe Nu tha quinnan bödh hanum gawo ok badh han sik sighia thz hon spordhe allom ahörande ther när waro. Ok ginstan thär äfte hördho the ther the stodho mz thera diäfwlskap at en prästir mz guz likama. foor fram vm them til en siukan man. Diäfwlin wiste at guz likame kom ther fram. tha fiol han a siin knä. ok tok kronona aff sino hofdhe ok formatte ey them swara män war herra foor ther fram prästin foor fram vm them ther stodho j thera galdrom, ok tha han hafdhe them siuka mannenom giwit reezskap ok kom atir til thera Tha fiol diäfwlen vppa et sit knä ok ey meer ok ey tok han tha sina krono aff. Nu thän som diäfwlen hafdhe tilkallat. spurdhe han at, hwi han förro sinnino tha guz likame foor fram tok aff sina krono ok fiol a badhin sin knä ok ey tha han kom atir Diäfwlen swaradhe Thy at tha war ihesus christus sandir gudh ok man j thy sacramento ok j thy yflätino ther prästin bar. nu är thär enkte j ok thy giordhe iak swa än nu giordhe

9 iak wyrdhning mz eno knä hanom som karit bar ther guz likame war j. Ok hafdhe han warit godhir tha hafdhe iak fallit a badhin knän Nu män han är ilder tha gör iak mz eno knä wyrdhning for guz likama kar ther han bar. Ok for thetta stora iärtikne tha wordho vmwände the tve ilgärningis männine swa ok the quinnan. ok diäfwlen rymde mz store skrale ok miste the siälana. ok giordhis här stort witne ware tro j thy at diäfwlen fiol a knä tha guz likame kom ther hulkit han nödhoghir giordhe

6

I enom stadh som hete tholosia war en gudhlikin man hulkin som bödh sinne thiänistä quinno som hanum thiänte at hon sculde vm paska taka guz likama äptir thy som almännelik sidhwänia är Kuinnan gik fram aff rädde ok ey aff kärlek iäwände at taka guz likama. Ok quinnan gömde j sinum munne guz likama helan. for thy at hon iäwadhe at j thy oflätino war ey sandir ihesu christi likame. Kwinnan gik bort ok faldadhe han j sinom hwiff som hon hafdhe a sino hofdhe Husbondin spurdhe hona än hon tok guz likama Quinnan swaradhe ja. Nu tha the sama quinnan thiänte til bordh sinom herra vm middaghin Tha syntis quinnonna hwifwir allir blodhoghir ok water aff blodh swa at blodhin flöt nidhir vm quinnonna kindir Hulkit herran saa. Ropadhe ok sagdhe hwar slo thik j thit änlite älla sarghadhe Ok quinnan lypte vp sina hand ok strök sik vm änlitit ok tha hon tok nidhir

10 handina tha war hon al blodhogh Kwinnan sa thetta ok skalff aff rädde ok fiol nidh a iordhina ok ropadhe Ok tha hon ther vm spordhis Tha swaradhe hon ok sagdhe vppinbarlika huru hon hafdhe fore wantro gömt j sinom hwiff guz likama. Ok ginstan fik hon storan angir ok skriptadhe

sik mz fulkomlikum idhrugha ok trodhe fulkomlika a gudz likama Ok tok aff fulkomlikum kärlek ok angir gudz likama ok wardh frälst aff alle wantro ok thiänadhe sinom gudhi aff allo hiärta.

7

Sanctus bernardus han war j sino klostre Tha waro ther somlike hans brödhir som waro olydhoghe ok genwärdhoghe Han manadhe them hemelika at the skuldo ey vm paska tima taka gudz likama vtan the sik fulkomlika scriptadhin En aff them brödhromen gaff ey om hans budh. ok hiult ey sacramentum j wyrdhning. ok for tryzko ok höghfärdh wilde han ey skripta sik. Vtan gik til altarit mz höghfärdhoghum wilia ok wilde taka gudz likama. Nu for thän skuld at abotin hafdhe han hemelika manat for syndena. tha matte han ey hanum gudz likama neka for thera skuld thär waro när. at thz wordhe vppinbart Han bödh hanum gudz likama ok han tok han. Nu tha han hafdhe thz takit ok wilde han nöta. tha rinnadhe hans strupe j midhio. ok yflätit flögh vppa altarit helt ok oskat ok mannin doo mädh syrghelikum dödh

11

8

Thz war en man som pläghadhe hawa bistokka j sinom gardh. En annar man kände hanum ok sagdhe wilt thu at thin bij aldrigh bortfliugha tha tak gudz likama ok läg j en aff thinom bistokkum. Thän fawizske mannin giordhe som hanum war känt ok gömde gudz likama j enom stok Ok ginstan biin komo til thän stokkin. tha giordho the gudz likama swa storan hedhir thz the wildo ey bliwa inne j stokkinom. vtan flughu vtan vm stokkin atir ok fram. Ok drogho annor bij thit mz sik at göra sinom skapara hedhir Ok komo mang bij thit ok fortiddo sina gärning. ok bygdho ther vp aff renasto taromän aff thera waxe et cappal ok et altare mit j hänne, ok mz störste wyrdhning ok sötom sang komo the til gudz likama. ok lagdho han vppa altarit ok [giordho] owir han et hus aff klenasto wax drupum. swa som thz ware et kar Ther äptir flughu the in ok vt Ok nidhirst j stokkinom. tha satto the siin wirke. Nu ihesus christus som sina äro wil allom tee til hughnadh Sände swa mykit lius owir thän bistokkin at thz liusit syntis badhe nat ok dagh langan wägh Tha thän timin kom at mannin wille sla sina stokka. ok taka honaghin Tha sa han ther swa mykit skin j stokkenom ok sa thär ena capellam ok et altare ok et kar aff wax a altareno hulkit han oplypte ok sa ther liggia hostiam mz storo skini Mannin wardh storlika räddir ok skalff ok kändis sina synd Ok gik ginstan bort til en biscop ok skriptadhe sik mz storum angir Biscopin mz allom klärkomen gik

12 thit ok fan alla sannind som han hafdhe hanum sakt ok tok ther gudz likama mz storum hedhir ok fördhe han til sinna kyrkio ok aldrigh skildis thz sama skinit fran gudz likama för än the til kyrkionna komo. ok mannin mz storum angir thiänte gudhi.

9

När enom stadh som hetir Vrbeeth liggir en flodh Thz timde at en iudhe foor ther fram han fan thär en kristen man taka fiska ok taladhe til hans. Vilt thu mik tro Tha wil iak thik känna huru thu mat fiska fa j the flodhinne ä män thu wilt Ok ther skulu fiska ey minzskas Han swaradhe Sigh mik thz ok iak tro thik Judhin sagdhe Thän tidh thu skalt taka gudz likama tha göm hostiam hela j thinom munne ok gak hiit ok kasta hana här nidhir j thässa flodhena. ok sidhan skulu thek aldrigh brista fiska Hulkit thän vsle mannin giordhe a paska dagh tha kastadhe han gudz likama nidhir j flodhena thär han hafdhe takit Ok vm morghonin foor han vt at fiskia ok thz första han kastadhe vt sin krok tha fik han en storan fisk som hetir a thera maal parbar. hulkin som hafdhe gudhz likama främmärst j sinom munne som thän vsle mannin hafdhe j flodhena kastat. Tha han thetta sa tha skalff han aldir ok räddis storlika ok släpte fisकिनom j watneno ok kastadhe wandin widhir iordhina ok lop thz mästa han gat til kyrkionna ok ropadhe saman aff rädde alt folkit ok prästin. Ok scriptadhe sik aff storum angir ok kändis sina

13 gernig ok synd oppinbarlika Ok ginstan prästin ok alt folkit gingo mz storum hedhir til thän stadhin ok funno fisकिन standande j watnino sama stadh Ok mz storum hedhir hiult vp höght gudz likama främmärst a sino näwi Ok ginstan prästin kom til fisकिन mz budhkenom tha släpte fisकिन sinom skapara nidh j budhkin mz storum hedhir Ok ginstan gik fisकिन helbrygdho sin wägh ok war fräls som wäl war wärt for thän dyra herran thär han j sinom munne bar

10

Thz war j enom stadh j thydhisland en wälborin quinna. än hon war il j sinom gerningum ok sinne tro. Hulkin tha hon hördhe nämpna luciferi nampn huru wän han war. Ok huru bradhlika han war vtkastadhir aff himerike Hon thänkte swa mykit a diäfwlsens nidhirfal at hon gaff enkte vm gudz dygdh ok rätwiso vtan forsmadhe them hana hiuldo. Ok awndadhis a mote sinom gudhi Ok taladhe ofta mote hanum mz wantro hwi han swa storan ok swa faghran hafdhe nidhirthrykt ok pint. Nu aff thäs luciferi kärlek som hon til hans hafdhe Tha hiolt the vsla quinnan sin gudh j hati. Ok huxadhe mz sik huru hon matte hämnas a gudh for thän kärlek som hon hafdhe til luciferum ok kalladhe a lucifer Ok ginstan kom diäfwlin til hänna som här äftir sigx Ok ginstan aff diäfwlsens inskiutisom. tha thänkte hon huru hon wilde hämnas a diäfwlsens wägna oppa ostiam wigdha som j pixide laa. ok hwat tima hon sculde ther til hawa. Nu

14 for thy at hon war wälborin ok rik tha hafdhe hon ena capellam j sino huse ok en präst som ther sagdhe mässo ok daghlika gudz likama wigdhan hafdhe j the cappällinne Tha quinnan waktadhe aat hulkin tima hon matte sina ilzsko fulkomna äfte mässo tha alle gingo bort v cappellinne Tha bleff hon ensam j kappelline ok lät som hon wilde vara a sinom bönom. Oc tok guz likama v karino som thet la i oc lagdhe han a altarit oc the vsla quinnan slo han hardhelika mz limom som hon hafdhe sik ther til radhit i dyäfwlsins luciferi hämd som hon dyäwlslika älskadhe, oc mangfallelika taladhe till guz likama smälikin oc hardh ordh ok auitilse Nu mädhan hon thetta swa som daghlika giordhe. tok guz likama fram ok pinte. ok lagdhe han atir j tha hon wilde. Tha timde thz som gudh wilde at henna präster hafdhe mistro till henna. hwi hon bleff ensamin j capalleno tha alle waro utgangne. oc vaktadhe at ok sa granlica. at the vsla kwinnan slo guz likama. oc hördhe hona han awita at han hafdhe fordömt luciferum swa faghra creaturo, Thetta saa han opta oc vm sidhe sagdhe han thet henna brödhrom ther varo wälborne män ok rätwise. oc een aff them war biscopir Hulke som genast komo till sinna systor hws. oc ther nokra stund dwaldos swa lenge at the vaktadho at tha hon giordhe the omildo gerningena som hon förra giordhe allaledh som prästin hafdhe them förra sakt Oc sprungo bradhlika j capallit tha hon the gerningena giordhe. oc hafdho thz yfrit pröuat. oc ther äptir fangadho

15 hona. ok ginstan ropadhe hon sik til hielp luciferum oc tröste at han skulde hona wäria. oc swaradhe sinom brödhrom hardhlika swa som hon wilde väria sina skuld ok willo, Henna brödhir manadho hona at hon sculde sik vmuända till sin gudh oc hon engolädhis wilde, vtan vardh ä thy genvärdhoghare mote sinom gudhi Tha läto the kyrkionna dom ower hona ganga. oc lagdhis ok dömdis hädhin oc ful mz vantro aff allom. oc anuardhadhis wärslikom dome at brennas, ok läto göra eet stort baal brennande ok leddo hona till balit. oc hon gik swa som oräd till balit thy at hon huxadhe at dyäwlin som hon atrodhe sculde hona frelsa aff them elde som henne louadhis, Nu tha hon stodh swa oräd oc rosadhe sik at hon räddis enkte eldin ella guz doom Biscopin aff thy biscopsdöme meth allom klärkomin them han kunne fa badhe aff sino biscops döme ok annars ok mykin otallikin moghe badhe wälburne män ok almoghin waro samankomne ok sagho quinnona til eldin ga ok wisto at hon trodhe fulkomlika a diäfwlen. räddos storlika diäfwlsens swik ok ilzsko at han sculde hana aff eldenom frälsa. ok swa sculde for diäfwlsens ilzsko ok quinnonna wantro the kristna tro minzskas. ok almoghin swikas aff diäflinom for syndanna atirgäld Biscopin badh til gudh mz allom klärkomin innärlika. at han them wärdhoghadhis hiälpa j tholikum wadha. ok the hälghe tro wäria. Tha sagho the hwar en fatökir man framgik til biscopin ok til the klärka som samankomne waro til tholikit radh ok sagdhe Herra vm j wilin

16 wäl fore se kristne tro. ok bortälta alt diäfwlsens wald. tha lätin bära til idhir ihesu christi likama. Ok nar hon wil inga j eldin fölghe en idhir hänne mz ihesu christi likama Hans radh tokx owantil sänt aff gudhi Biscopin ok alle klärkane badho han ödhmiuklika at han sculde bära gudz likama ok fölghe hänne, alle badho til gudh Ok hon gik orädlika j eldin. ok tha hon hafdhe komit mit j eldin fölgdhe thän fatöke mannin hänne ok ginstan skadhadhis hon aff eldenom. Ok tha hon kände sik brinna ropadhe hon. O lucifer hwar äst thu hiälp mik j thässom eld. thy at for thins älskogha skuld hämde iak owir han som thik kastadhe aff himerike Lucifer ropadhe j wädhreno Ey forma iak hiälpa thik ok ey wäria thik thy at han är waldughare än iak. som ther är när Ok swa bran the vslasta quinnan vp aff eldenom ok diäfwlane stodho när hulke hänna siäl toko ok drogho til äwerdhelika pino än thän fatöke mannin stodh oskaddir j eldenom ok gik vt aff eldenom obrändir mz ihesu christi likama ok syntis ey sidhan meer Alle thakkadho gudhi ok stadhfästos j tronne

11

Vidh en stadh som kallas latas j magalonensi biscops döme hände swa som iak hördhe aff hans priora som thz sa. at en man tok christi likama mz androm kristnom ok hiult j sinom mun iäfwande at thz ware ey sant kyt. ok tha han swa iäwadhe wardh gudz licame sua stoor som han hiult j munnenom at han gat ey talat. ok ey vtdraghit

17 thz ok ey atirsolghit Ther äftir leddis han atir til kyrkionna ok gat ey ingangit Han manadhis at tro sannan gudz likama wara a altareno Han trodhe fulkomlika ok vppinbaradhe thz mz handa teknom ok knäfallum Ok inleddis ginstan j kyrkiona ok taladhe ok gat nöt gudz likama. ok bättradhe wäl sina wantro

12

Thz hände när mansense biscops döme at then prästin som hafdhe sancti desiderii kyrkio gik til en siukan man mz ihesu christi likama owir ena hedh, a hulke mykit fä ok manga handa diur waro ok swa brat som han kom när nöta hiordhinne fiöllo al nötin a knä ok samuledh swinin ok al diurin a the hedhinne hulkit ärkidiäknin j thäso foresagdho biscops döme spurdhe aff them sama prästenom som gudz likama bar tha ok aff hyrdhomen som thz sagho hulkit alle witnadho thz sant wara

13

I them samu landum hände at guz likame war sattir vp j et trä wanlika aff nokrom ondom man äftir nokors trulkarls radhe. En wäknare for ther fram ok lagdhe sik at sowa vndir träno. ok diurit som han ledde mz sik fiöl a knä ok stodh swa til thäs han waknadhe ok tha

han sa thz vndradhe han hwi diurit wilde ey vpsta ok for vp j trät vm sidhe ok fan ther gudz likama sweptan j klädhe ok kunnukt giordhe thz sokna prästenom

18 ok prästin tok gudz likama thädhan mz gudhlikum hedhir ok wyrdhning

14

En man äftir ens trulkarls radhe tok gudz likama v sinom mun. Tha han hafdhe takit han. ok gömde j sinom handom. Ok ginstan sprang gudz likame aff hans handum j aldra thera asyn ther när waro ok flögh vp j wädhrit Mange kristne män widhirstadho at taka han mz wyrdhning En ey wilde wars helare ihesu christi likame lata nokon hanna sik för än en prästir fördir j mässo klädhe kom ok tok han mz wyrdhning i renlikt kar. Mange the som thetta sagho fingo idhrugha ok bättradho sik

15

En prästir sagdhe mässo ok iäfwadhe at thz ware gudz likame som han wigdhe ok tok. Tha han wilde samanfaldha corporale fan han j thy thre mykit rödha blodz drupa hwan skildan fran andrum Biscopin aff thy biscops döme ok en abote. kalladhos thyt mz mangum andrum ok sagho iärteknit ok skaro syndir corporalit äftir thy som bloz drupane skildo at ok en drupan läto the bliwa ther iärtiknit hände, annan bar biscopin mz sik ok thridhia abotin. ok gömde han mz alle gudhlike wyrdhning j eno kari aff kristal. hwar aff gudhlike skipan hände at thän drupin vmwändis j ens swenbarns liknilse mz allum limum ok lidhamotum ok syntis allum

19 vppinbarlika vt gynum kristallin swa som the sighia som thz sagho ok ther wita sannind aff

16

EN prästir gaff folke gudz likama j enne kyrkio ok manadhe alla at engin sculde dyrwas at oskriptadhir framga En vsul quinna oscriptadh ok vtan idhrugha gik fram obliughlika mz andom ok tok gudz likama. Ok ginstan rinnadhe hænna strupe j aldra thera asyn. som när waro ok gudz likame flögh vppa altarit ok hon doo mz bradhom dödh.

17

EN prästir sighande mässo iäwadhe aff gudz likama. ok tha han hafdhe syndirskipt gudz likama j thre lyti ok wilde vp taka han j sin mun ok iäwadhe än Ok fik tha see största delin aff gudz likama skina mz vndarliko liuse ok j midhwaghu stänktan mädh rödho blodhe. swa som fliutande Han vndradhe mykit ok fik idhrugha for sina wantro Ok trodhe stadhlika Ok ginstan iäwghin gik bort fran hanum vmwändis ostia j sin naturlikin lit swa som han kändis sidhan j scriptamalum

18

BRodhir gregorius aff abilonie klostre sagdhe at en prästir qualdis mykit aff diäflinom. Än swa brat som han gik til gudhlika at sighia mässo gik diäfwlen fran hanum ok mödde han ey j mässone Äftir mässona kom han atir til hans

20 Ok spurdhe han hwar wast thu nu mädhän iak sa thik ey Ok mödde han sidhan som för til thäs som han redde sik annantidh gudhlika at sighia mässo som til hörde.

19

EN wälborin man j franz hafdhe gudz likama j myklom kärlek ok ödhmiuke wyrdhning Han fik wadhelikan siukdom ok kalladhe sin präst som han j sino capelle hält Ok sagdhe sin dödh nalkas ok badh han giwa sik gudz likama. Sighiande sik gerna wilia hawa sins herra fölghe mz sik. Prästin sagdhe ey wara trygt ok ey sidhwänio at giwa nokrom gudhz likama j tholike soot Vtan rädh hanum at tro mz alle gudhlikhet. sighiande at thz sculde dogha hanum. Tha badh siuke mannin läta se sik at enast sins frälsara likama. Ok mädhän prästin gik äftir hanum. lät han thwa sina sidho höghra wäghin först mz watn ok swa mz wiin ok thän tidh gudz likame kom. andwardhadhe han sik hanum mz alle gudhlikhet sighiande O min herra gerna toke iak thik j minom dödh at iak matte siker wara for ondo andomin Nu mädhän iak thor ey taka thik. andwardha jac mina siäl j thina händir Ok badh sidhan prästin sätia gudz likama iwir sina sidho. Prästin sa hans gudhlikhet ok hiolt gudz likama owir hans hiärta. ok ginstan vpadhis hans sidha. ok ihesu christi liakme sprang vt aff prästins handom ok gik jn j siuka manzsens sidho ok han do genast mz myklom

21 sötma. thy at ey wilde ihesus christus forlata sin älskara j döddenom vtan hugnadh.

[20]

I swarta brödhra limnadh j paris war en dyr klärkir ny giwin j klostir Hulkin som iäwadhe aff ihesu christi likama ok badh ofta til gudh at thäs iäwghans willa matte wändas fran hanum. En dagh sidhan brödhinne waro farne j säng bleff han atir ensamin a sinom bönom Ok ther äftir tha han wilde inga til sömnhusit sa han en storan diäfwl standa j duromän. Han giordhe kors for sik oc andwardhadhe sik gudhi ok stänkte wikt watn ok tho fludhe ey diäfwlen Sidhan thänkte

han mz sik vm thz är sandir gudz likame som sigx tha fly diäfwlen for hanum. ok gik in j kyrkiona. ok foor j röklin ok tände blus ok bar ihesu christi likama mz gudhlike wyrdhning när sömnhuseno. Ok ginstan fludhe diäfwlen ok brodhorin stadhfästis j tronne.

[21]

EN thydhiskir prästir iäwadhe aff ihesu christi likama ok wände sik til iomfru marie hiälp bidhiande hona ödhmiuklika rätta sit samwit En dagh han sagdhe mässo aff ware fru. hwarff gudz likame fran hanum för än han byriadhe patir nostir Han wardh illa widh ok sa alla wagna kring vm sik, ok saa vm sidhe gudz modhir sta for sik ok halda et spät barn a sinom arme hulkin som sagdhe til hans Här är thän som iomfrun födde hulkin thu hannar mz thinom handom

22 a altareno ok andwardhadhe hanum sin son sighiande Tak liwande offir ok fulkomna mässo ämbite ok war ey wantro vtan fultroin. Prästin tok smaswenin j sina händer ok satte owir corporale ok gik fram mz mässo Ok tha han sculde bryta ostiam sa han bröz liknilse ok ey barns som för ok fulkomnadhe mässo mz myklom hugnadh frälstir aff wadhelikum iäwgha

[22]

EN godhir man j borgundia lande länte enom aff kärlek hundradha skillinga. Han som them tok til lans wilde ey bitala för än han nödhgadhiz mz lanz rät. Thär äftir badh han sin borghara ga mz sik vtan stadhin ok sagdhe sik wilia bitala hanum hundradha skillinga Thän tidh the waro badhe ensamne vtdrogh han swärth ok drap han. ok bihiolt siälwir pänningana ok kom sidhan til en präst ok badh han vpskära sit skin a axlomin oc ther inläggia gudz likama ok sidhan atirsöma skinnit. Thy at han iäwadhe at han sculde koma j enwige mz enom som sa at han vtgik aff stadhinom mz them som han hafdhe tha dräpit ok trodhe sik skula sighir winna i eenwigheno for gudz likama dygdh Han kom j enwighit ok kändis siälwir vm sidhe sin brut. ok dömdis tha at hängia Tha hände vndarlikit tekn Swa at alt rikit vmkring lystis mz swa myklo skini at natten war liusare än daghin. Ok thäs vphängda manzsens likame bleff orutin ok vtan onda lokt thre wiku Prästin som hanum hafdhe andwardhat gudz likama. sagdhe

23 vm sidhe enom munk huru han hafdhe insömat gudz likama vndir thäs hängda manzsens skin. ok munkin kungjordhe biscopinom thz. ok biscopin tok thädhan gudz likama mz mykli wyrdhning ok gudhlikhet ok ginstan nidhir fiol thäs hängda [manzsins] likame rutin mz fulasto lokt

[23]

EN quinna j paris mz enna trulkunu radhe atirhiolt gudz likama j sinom mun tha hon hafdhe takit han a pascha dagh ok gömde j kisto vndir lase wiliande kyssa sin älskogha man mz hanum swa som trulkonan hafdhe känt hälle at han sculde hona aldra mäst älska. Thän tidh hon vpläste kistona. wiliande göra thz hälle war känt mz gudz likama fan hon han ey. Hon tok gudz likama annantidh ok thridhia tidh ok gömde samuledh ok fan han engo sin atir Salogh quinna widhirkändis vm sidhe at thz mistäktis gudhi ok lop til kyrkio ok vppinbaradhe allo folkino gudz dygdh ok sina synd

[24]

Gvdz likame bars til en gudhlikan siukan klärk j paris Han reknadhe sik wara owärdhoghan at taka gudz likama. ok badh ödhmiuklika sätia karit när sik som gudz likame war j. oc vmwände sik ödhmiuklika til hans mz gratanda öghum ok sagdhe O min herra ey är iak wärdhoghir at thu skuli inga vndir mit thak vtan sigh atenast mz thino ordhe at min siäl scal hel wardha ok ginstan vtgik gudz likame v karino ok bar sik

24 in j hans mon. Ok foor the säla siälin til himerikis mz hanum

[25]

En prästir bar gudz likama owir ena äng hwar mangra handa fä ok diur gingo ok bitu. Ok lupu al saman springande at hanum Prästin räddis ok sagdhe Ahwi hwat görin j widh idhan skapara Görin wyrdhning idhrum herra ok fölghen hanum ok ginstan nidhirbögdho the al sin huwdh ok fölgdho hanum til kyrkionna Ok thän tidh prästin hafdhe gömt gudz likama nighu the hanum ok gingo bort

[26]

PRäste i eno klostre thwadho sina händer äftir at the hafdho mässo sakt. owir en boradhan sten hwar watnit lop nidhir j iordhina ok flöt vtan kyrkiona Gynum thän sama stenin nidhirfiol en not kärne oc flöt vtan kyrkiona ok wäxte vp vm sidhe j högt trä j hulkins löfwum ok allum bul ok grenum syntis liknilse swa som christi likame korsfästir ware ther vtskurin aldra wagna.

[27]

EN prästir bar gudz likama hulkum en fatökir köpman fölgdhe. Twe store hunda lupu starklika at hanum Prästin sagdhe til thera Awi hwat görin j hanum som idhrum skapara fölghe Ok ginstan stodho the ok nidhirbögdho siin knä ok huwdh ok gödho aldrih sidhan

25

[28]

SAnctus tarsius bar gudz likama ok [war] spurdir aff hedhningom hwat thz war Han wilde ey vppinbara them owärdhoghom swa dyrt liggjande fä. The slogho han til dödh mz stenom oc stangum ok letto äftir gudz likama j hans handum. ok j karino som han bar ok funno ey han thy at the waro thäs owärdhoghe.

[29]

En quinna dröfdh aff myklo othuli ok wredhe gik til kyrkio at höra mässo för än wredhin forgik hänge Hon lät vp sin öghon tha gudz likame lyptis wiliande se han ok fik engaledhis see han Tha kändis hon widhir sina synd. ok tok sik idhrugha for sina wredhe wiliande gerna scripta sik. ok gik sidhan til annat altare hwar annar prästir sagdhe mässo ok fik ther se gudz likama j wänasto smaswens liknilse ok fik ther aff mykin andelikin hugnadh ok sötma.

[30]

I änglande war en hematambir korpil hulkin wan war at stiäla päninga ok annor tholik thing ok göma j enne huli eek. Thän korpil kom ofta til konungxsins stekara swa som bedhandis sik kät til födho aff hanum Stekarin nekadhe stundum til thes korpen tilwandis at föra hanum päninga ok annor thing ok köpte sik swa mat aff hanum Han kom en tima hungroghir til stekarans enkte hawande at giwa hanum. Ok thy wilde ok stekarin enkte giwa hanum. Korpil tilburdhe

26 at flygha hiit ok thiit ok fik se vm sidhe hwar en prästir hördhe enom siukom man scriptamal ok hafdhe sat fra sik gudz likama j enom sömadhom budhk aff forgyltom thradhum. Korpil grep budhkin mz gudz likama. ok gömde j foresagdhe hulu ekinne j hulke bij hafdho ok sit honagh samandraghit Korpil flögh bort ok biin kändos widh sins skapara närwaru. bygdho hanum fäghirsto capellam aff honagh oc wax vtan owir budhkin. Korpil kom atir ok grep capellana som biin hafdho giort mz budhkenom ok fördhe stekaranom Stekarin fan ther hälaght liggjande fä ok fördhe thz konungenom Kunungen kalladhe saman biscopa ok klärka. ok lät föra gudz likama j them sama budhkenom ok kapellino som biin hafdho giort. til kyrkio mz store wyrdhning Hwar thz än alt bliwir ok synis orutit ok ospiällat

[31]

En man som het fedatus j pessulano biärghe scriptadhe sik ok wilde enga bättring lowa Prästin bödh hanum ok satte hanum til script vm sidhe at ey thräkkir ok ey annor thing sculden hanum fortaka at han fiolle ey a knä vtan for the kyrkio som han hördhe först gudz likama lyftas in j Han giordhe som hanum war budhit ok fik sidhan idhrugha ok hiolt sik aff syndom ok bättradhe sik.

[32]

EN hoorkarl teande sik godhan vtanatil. gik fram oskriptadhir mz flerum. wiliande taka gudz

27 likama. ok ginstan prästin framrekte hanum gudz likama syntis yflätisens liknilse al rudhrugh vtan swa mykit som prästin hiolt mällan sinna fingra. ok synis än j dagh swa rudhrugh i samu kyrkionne ok syndoghe mannin vmwändis til gudh

[33]

Hedhne män drapo kristna män j yspania. En prästir gömde gudz likama a enne hedh vndir iordhinne ok fludhe sidhan for hedhninganna räddogha Thär äftir fanz gudz likame vmwändir j kät ok gömis än ther sama stadh.

[34]

EN riddare syndoghir sa gudz likama bäras til en siukan man owir thräkfulla gatu ok fiol a knä ther han war staddir ok stodh vp ok fan enga smitto aff thräkkenom i sinom dyro klädhum aff thy at han fiol a knä hulkin bradhlika vmskriptis til bättra liwirne ok skriptadhe sik

[35]

EN härtoghe j tussia hafdhe hematama apinio i sinom gardh. Hulkin ofta sa huru prästin tok gudz likama tha han sagdhe mässo ok huru han gömde stundom gudz likama j thär til skipadho kari til at giwa siuko folki. Prästin satte entima gudz likama owarlika a altarit ok gik bort. Apinian kom ok lät vp karit ok tok vt gudz likama ok aat. Prästin kom ok sa hwat giort war ok sagdhe härtoghanom Härtoghen lät bränna apiniona wiliande göma hänge asko mz hälghe domum.

28 Nar askan häntis saman fanz gudz likame j askonne hel ok osmittadhir ok obrändir.

[36]

En prästir j thydhisland manadhe alt sit folk vm fastona at redha sik wäl ok gudhlika mz skriptamalum ok hiolt när sik twa munka til at höra them scriptamal A pascha dagh tha flere toko gudz likama gik fram en ondir wrangir syndoghir man. hulkins scriptamal prästin wiste sik ey

hawa hört. ok nekadho sik munkane hawa hört hans scriptamal. Prästin spurdhe han ofta vm han ware scriptadhir han swaradhe sik altidh wara wäscriptadhan. Prästin hafdhe han misthänktan ok sagdhe Döme gudh mällan thin ok min at thu skuli känna hans wald vm thu liughir ok gaff hanum gudz likama. Ok ginstan han kom vt a kyrkio gardhen mz mere folkino tha wardh han gripin aff diäflinom ok bleff dödhir Thy at han badhe oskriptadhir ok liughande tildyrfdhis at taka guz likama.

[37]

En vng quinna j wianensi biscopsdöme tok gudz likama ok gömde helan j sinom mon. ok swepte sidhan j klädhe wiliande nytia han til truldom som hänne war radhit ok känt. Tha hon löste vp klädhit ok lagdhe owir sit skööt syntis j thy fägharste litin smaswen. hulkin ginstan gik bort ok syntis hänne ey meer ok tha hon granlika alla stadhi lette kunne hon ey finna han. ok ey öflätesins liknilse. hwadhan aff hon fik

29 mykin räddogha ok idhrugha ok scriptadhe sik sidhan fore sina syndir

[38]

Sama stadh war en iomfru hulkin som sagdhe sinom scriptafadhur at hon sa entidh thy at nokar litin iäwgha dröfdhe hona vm gudz likama en wänastan smaswen mällan prästins handa. Scriptafadheren spurdhe hona huru stoor han syntis hänne Hon swaradhe at han syntis hänne ey större än yflätesins liknilse hulkit hänne syntis mykit stort ok twem sinnom sagdhe hon sik thz hawa seet ok swa gik allir iäwghe fran hänne

[39]

Ens borghara son i normandia fyra ara gamal hafdhe swa storan kärlek ok hemelighet til en präst at han bleff idhkelika när hanum j kyrkio oc annarstadh ok stodh widh altaret ofta tha han sagdhe mässo ok sa at han nötte gudz likama. Ok entidh fik han se at prästin hiolt en wänastan smaswen j sinom handom ok at han. Pilten stygdhis ok flydhe räddir ok wilde ey oftarmeer nalkas prästenom vtan flydhe hwan tidh han sa prästin Pilten war at spurdhir hwi han swa giordhe Han swaradhe sik hawa seet. at thän prästin aat en wänastan smasueen Ok sagdhe sik rådhas at han munde ok swa wilia äta han

[40]

Thre ärmita waro j enom skogh hwar j sinom sälla en aff them wilde ey tro gudz sannan

30 likama wara a altareno Andre twe ärmitane lärdho han til rätta tro hulkum han wilde ey tro Vm sidhe sämdo the sik i thy at the sculdo alle bidhia til gudh at han wärdhohadhis at lysa willa ärmetans hiärta The badho alle vm nattena ok gingo til mässo vm morghonin. ok fingo se j prästins handom tha han lyfte gudz likama en wänasta ok thäkkasta oc sötasta smaswen swa som halfs annars ara gamblan hulken alla lokkadhe til sin älskogha. Ok ginstan ärmetin sa han gik bort al willa ok wantro aff hans hiärta. The sagho oc tha prästin hafdhe nidhirlakt smaswenin a altarit ok kom ther til at gudz likame sculde brytas at en ängil kom mz swärdhe som them syntis ok skipte thän smaswenin j thre lyti ok j hwarium lutenom syntis theem heel ihesu christi likame. Ok syntis them at ängillen tok alt blodhit i kalkenom. ok gaff prästenom hulkin badhe tok smaswenin ok blodhit i sin likama swa som them syntis aff hulko ärmeten styrktir i tronne thakkadhe gudhi ok thiänte hanum ödhmiuklika ok gudhlika

[41]

JUdha j enom stadh pläghadho hwar langa fredagh at göra nokro kristno barne vm the kunno thz fa älla wigdham gudz likama vm the kunno han fa al the obrygdhile ok pino som siälwum ihesu christo giordhis tha han korsfästis Vm et aar hafdho the gudz likma ok lagdho han a mullögh fore sik ok stungo ok sputtadho ok giordho hanum annor otallik obrygdhile

31 til thäs mange rödhe bloz drupa vtdrupu aff hanum j möllöghena En aff them nokat rördhir til at taka kristna tro. kungiordhe thz enom präst ok sagdhe hanum j hwat tima han sculde finna them annantidh samankomna til at göra gudhi tholikt gab. Tha iudhane komo annantidh saman. vmwändis guz likame j thera närwaru j fägharstan smaswen slaghin ok blodhoghan. hulkin thulomodholikast bleff i myllöghinne innan thz kom prästin mz kristnom mannom ok brutu husit owir judhomin. ok toko gudz likama vmwänt j kötz liknilse swa som han än bliwir ok baro til kyrkio mz hedhir ok wyrdhning. Mange aff iudhomän wordhu dräpne ok somlike fludho aff hulkum en änkia kom til kyrkio mz kristnom mannom. ok sa gudz likama tha han lyftis j prästins handum swa som faghran smaswen slaghin ok blodhoghan som hon hafdhe seet han för Ok trodhe sidhan fulkomlika ok tok kristindom. ok kungiordhe vppinbarlika alt thetta som nu är sakt Sidhan hon war döpt ok lärdh j tronne ok sculde taka gudz likama. sa hon han j barns liknilse sarghadhan swa som för ok stygdhis at taka han sighande. huru scal iak tugga min gudh Prästin bödh hänne taka ok ey rådhas ok tha han nalkadhis hänna mun borthwarff barnsins liknilse ok hon tok guz likama mz fulle tro. Thetta är nu xi arom ok xx.

[42]

EN iudhe wändis til kristna tro ok gaffs j swart brödhra klostir ok hans son bleff atir blindir

32 j sinne willo mäst mot gudz likama Klostersins prior ther hans fadhur war ingiwin lät sighia höghtidhelika mässo for hans willo aff them hälgha anda Ok vm samu nattena syntis them otrona iudhanom swa som gudz likame j offlätis liknilse flyghande j wädhreno älte han ok innelykte han j enne wraa j huseno ther som han inne war. swa at han formatte sik ey thädhan flytia ok ginstan afflagdhe han alla willo ok tok widh kristindom.

33

miracula de nomine ihesu

1 [43]

EN renliwis man forlät sina fäste mö ok wärdlena for ihesu christi älskogha hulkin swa mykin kärlek hafdhe til ihesu christi namn at han fiol a knä mz höxta wyrdhning hwan tidh han hördhe thz nämpnas Tha han wardh nu wurdhin swa gamal at tha han fiol en tidh a knä i korenom tha han hördhe ihesu namn formatte han ey siälwir vpsta. komo genstan twe ängla ok vplyfto han aff iordhinne hughnadhan mz myklom thäs hälgha anda sötma

2 [44]

EN wilde ändelika dräpa sin owin for the brut som han hafdhe giort mot hanum Mange badho han hawa miskun ok spara hanum Mange badho han hawa miskun ok spara hanum for gudz sculd ok han wilde engaledhis Twe renliwis män komo ok badho som flere ok tha han wilde engaledhis them höra Skreff annar thän renliwis mannin ihesu christi namn j hans änlite Ok ginstan forgik hans wredhe swa at han sätte sik fulkomlika mz sinom owen

34

3 [45]

NAr sanctus raimundus ärkibiscopir aff kanturia gik til skola wilde han ey ga at spazera mz andrum piltum älla tala barna ordh mz them. Vtan gik ensamin ok thänkte a gudh swa mykit som han kunne En tidh tha han gik ensamin fan han en fägharstan smaswen. sik okunnoghan hulkin som sagdhe til hans Kännir thu mik han swaradhe Ey känne iak thik thy at iak sa thik aldrigh för Han sagdhe Jak war altidh när thik j skola ok iak fölgdhe thik tha thu gik ensamin läs thy nu thz som scriwat är j mino änlite Thän hälghe mannin las scriptina hulkin som thydhir Jhesus nazareus iudha konungir miskunna os Ok tha han hafdhe thz läsit sagdhe smaswenin til hans Läs thetta hwar dagh Thy at hwar thän som thz läs mz gudhlikum hugh han scal ey vm thän daghin dö mz bradhüm dödth Ther äftir syntis ey smaswenin ihesus meer ok thän hälghe mannin bleff atir j storum hughnadh

4 [46]

En bodhir nylika ingiwin i swarta brödhra lifnadh frestadhis swa hardhlika at han wilde bortfara v klostreno Ok hiulz tho kwar nokra stund aff andrum brödhrum Än tha han wilde nu ändelika bortfara v klostreno kom han til capitulum mz andrum brödhrum vm wara fru aftan i fastonne Ok hördhe ther wara läsit at war herra ihesus christus war affladhir i bethleem. Ok ginstan ihesu namn nämpdis gingo al

35 frestilse fran hanum. ok han lowadhe sik stadhlika skula bliwa äwerdhelika j klostreno

5 [47]

EN faghir quinna ok riik j thydhis lande wändis vm til gudh sidhan hon hafdhe nokra stund liwat äftir kötlikum lusta. ok lät sik innelykkia swa som ärmeta Thy at hon sagdhe sik ey gita flyt syndanna tilfalle vtan hon flydhe manna vmgang. Hon frestadhis swa hardhlika at hon sagdhe for sinom scriptafadhur sik wilia vtga Skriptafadhuren bödh hänne nämpna ihesu namn hwar tidh hon frestadhis Hon tilbyriadhe at nämna ihesu namn ok tho sliolika Tho nämpde hon thz ä thäs idhkelikare at hon frestadhis hardhlikare til thäs al frestilse forgingo hänne Ok ihesu namn smakadhe hänne swa sötelika at hon nämpde thz tio thusanda sinnom vm daghin ok nattena.

6 [48]

J sancti remigij daghum fordarwadho wilgäs alla thäs stadhsins sädh som han bygdhe j. thäs stadhsins män kändho thz for hanum Han saa them sitia a hedhomin j mästo mykilikhet, han badh them i ihesu namn thädhan flygha. ok ey offermer ther sitia älla sädh skadha. The lyddo hanum ok flughu högt vp j wädhrit ok flughu tho ey bort Sanctus remigius spurde vm nokor hafdhe skadhat them Ok fan at hans thiänisto folk hafdhe ätit twa aff them vm nattena. Ok bödh bära for sik thera fiadhra ok been. ok giordhe

36 them liwande mz bönum vm ihesu namn ok flughu sidhan alla saman thädhan ok syntos ey sidhan sitia a them hedhom älla ther sädh skadha

7 [49]

En biscopir hafdhe ihesu nampn alt tidh j sinum mon nämpnande thz sötelika Ludhowicus franka konungir spurdhe aff hanum hwi han swa giordhe Biscopin sagdhe sik hawa bidhit gudz modhor ledha sik i hanna sons hemelikhet Ok ther äftir kände han swa mykin sötma nämpnande ihesu nampn at han kunne sik ey atirhalda at nämpna ihesum

8 [50]

Djäfwlen mödde ofta en man tha han war ensamin j sinom kamara En brodhir rädh hanum at nämpna ihesum christum Tha diäfwlen kom. giordhe mannin som brodhorin rädh. Ok ey mödde diäfwlen han sidhan han nämpde ihesu nampn aff kärlek.

9 [51]

EN hördhe ihesu namns dygdh i prädikan ok tha han thwingadhis aff kallo soot skreff han ihesu namn mz sinom fingir j watn ok drak thz ok wardh ginstan fräls aff kallo sottinne

10 [52]

En jomfru som het blandina kände ihesum sötan j hiärtano ok nämpde han idhkelika mz munnenom Hon wardh fangin aff hedhningum mz

37 andrum kristnom mannom. Alle räddos at hon sculde först gripas til pino ok swa wanskas hulkit mangum kristnum matte wardha til nidhirlfal Än gudh hulkin ey vtwalde stark thing vtan krank ok wanmaktogh lät hona först koma j pinona ok gaff hanne swa stora dygdh aff thy at hon nämpde hans nampn Hon nämpde ihesum widh hwart slaghit som hanne gaffs Ok forwan them som hona pinadho swa at thera arma wurdhe domne ok alzstingx wanmaktoghe Ok hon kände ey pinona Ther äftir sattis hon nidhir owir brännande stool ok foor til ihesum nämpnande ihesu nampn.

38

[53]

En syndoghir man scriptadhe sik ok wanhopadhe til guz miskun Skriptafadhrin rädh hanum hawa hop til ihesu christi pino Syndoghe mannen sagdhe Swa som omöghelikit är at thz maladha korset a the wägginne flytir sik siälft owir a andra wäggina. swa är omöghelikit at christus forlate mik mina synde. älla miskunne mik Ok ginstan sprang bilätit owir a andra wäggina ok syndoghe mannin scriptadhe sik mädh stadhugo hupi

[54]

En syndoghir man widh syriam hafdhe j sino huse et biläte som nichodemus hafdhe giort äftir wars herra pino Han foor bort v the huseno ok til annat ok lät ther atir bilätit fast widh wäggina En judhe bygdhe sidhan i samu huseno ok bödh andra iudha til gäst The sagho bilätit a wäggine hulkit han hafdhe ey seet Andre judha thwingadho han mz mangum plaghum afwitande han ok sagdho han thz bilätit dyrka The giordho ok biläteno alle the pino som iudha hafdho förra giort warum herra til thäs blodh ok watn flöt aff bilätino, Aff hulko judhane fylto

39 en ampul ok läkto mz thy manga siuka Kristne män fingo sidhan ampulen ok gömdo j sancti salwatoris kyrkio j rom. Ok for thz iärtiknit är höghtidh aff wars herra pino i the kyrkionne tiunda daghin j decembris daghum

[55]

En piltir sa wara fru biläte j eno klostre hawa sins sons biläte a sino arm ok offradhe iomfruna syni ihesu brödh ok äple ok annat tholikt. Ok iomfrunna son tok thz aff hans hand swa som thyt han ate Vm sidhe ingaffs pilten j thz sama klostrit ok skipte mz jomfrunna syni sin mat swa sidhan som för til thäs han tok synas blekir ok maghir En tidh tha bilätit vilde ey taka matin aff piltenom grät han sarlika til thäs bilätit sagdhe hanum O piltir grat ey thy at äftir thre dagha scal thu äta mz mik

[56]

EN gardian bödh enom brodhir for hans brut at sitia a gulweno ok göra bättring äftir thy som brutin waro Ther äftir gik thän brodhir fram for wars herra kors ok sagdhe O herra thetta thol iak for thina sculd som gardianen ok brödhirine göra mik til smälikhet Bilätit swaradhe Jak tholde alt meer ok hardhare for thina sculd

[57]

En abote ridhande a wäghum dröfdhis aff myklum thordyn ok lygneld for hulkit han hängde ens lambs liknilse aff wax innelykt i silfwe hulkit

40 pauin hafdhe wikt a pascha aptne vp a sin hals Ok ginstan vpbran abotin ok hans hästir ok hans fingirgul ok silfwit vtan owir wax lambit aff lygneldenom Än wax lambit bleff alzstingx oskat ok obränt thy at thz hafdhe osmittadha lambsins biläte ok ihesu christi liknilse

[58]

Thwe brödhir letto idhkelika tilfälde vm alt et aar at dräpa en riddara som thera fadhur hafdhe dräpt oc gato ey thy at han waktadhe sik granlika A langa fredagh wänkto the sik ok satto

forsat for han ther som han sculde til kyrkio fara Än riddaren tröstande a daghsens hälaghet redh arla owänktir ensamin til kyrkio The mötto hanum wänkte ok wildo ändelika dräpa han Än han som ey hafdhe manna hiälp älla wahn stegh aff hästenom ok andwardhadhe sik ihesu christi pino ok stodh mz vplyftom handum ok badh ödmiuklika sina owini hawa miskun mz sik for guz pino ok hans äro The twe brödhrene stodho mz dragnom swärdhom ok hwar badh annan tilhugga Än gudh hindradhe them swa at thera arma dufnadho ok swärdhin fiöllo vt v thera handum. The kändos widhir guz makt ok giordho stadhughan fridh ok winscap mz sinum fadhurbana. ok foro alle saman til kyrkio Än tha the twe inkomo i kyrkiona som spardho mandraparanom for guz sculd Vplyfte korsfästa bilätit sik ok negh them Thz sagho mange vppinbarlika ok thakkadho gudhi

41

[59]

Tholikt sama iärtikne hände j paris thy at en man wänkte sik a langa fredagh ok mötte sinum brodhir bana owänktom a enne litle bro ok wilde ändelika dräpa han tha han gik til kyrkio Draparen ropadhe ok badh spara sik for ihesu christi pino Ok ginstan bortkastadhe han sin wahn som wänktir war ok sättes mz hanum ok gingo badhe til kyrkio ok komo tha biscopin prädikadhe Ok tha the ingingo at kyrkio duromin nedh korsit hanum som miskun hafdhe giort draparenom ok folkit thz seande tilburdhe at ropa Biscopin spurdhe ropsens sak til thäs hanum sagdhis at korsit negh them som säät hafdhe giort mz sinom brodhir bana for guz pino wyrdhning

[60]

En man drap lönluka ens piltz fadhur ok bleff sidhan när piltinom ok thiänte hanum troluka ok röktadhe hans ärende thänkiande sik swa finna stadhughan winscap aff hanum ok wardh hanum mykit hemelikin oc thäkkir Vm sidhe spurdhe draparen smasuenin vm han matte fulkomlika trösta vppa han oc thora sighia hanum sin lönluk thing Smasuenin sagdhe at han swa wäl matte Draparin widhirgik tha sik hawa dräpit hans fadhur oc badh han hawa miskun owir sik for ihesu christi pino Smaswenin giordhe fulla sät mz hanum for guz äro hulkum dödhe fadheren syntis vm nattina ok thakkadhe hanum for thy at han hafdhe giort miskun mz draparenom

42 for guz skuld ok sagdhe sik for thz wara frälstan aff skärslo eldz pino j hulkum han sculde ällighis än längir hawa pinadz

[61]

En renliwis man wilde vt v klostreno fara sighiande sik ey formagha äta swa hart brödh som ther hafdhis ok gik vt aff klostreno bärande mz sik et stykke aff thy hardha brödhino til at pröwa sins vtgangs sak En wänaste man mötte hanum ok spurdhe hwart han vilde ga Han swaradhe sik thy wilia bortga aff klostreno at han matte ey thula hwassa brödhit ok tedhe hanum brödhz stykkit Thän som hanum syntis vplyfte sin arm ok tedhe hanum vpna sidho ok badh han ther wäta brödhit j flytande blodhino Han giordhe samuledh ok kände swa sötan smak ok lokt j brödhino at hanum syntis som han ware j äwärdhelike äro Sidhan sagdhe thän som hanum mötte Nar thu känne besklikhet j klostreno tha thänk a min saar ok al besk thing skulu thik söt wardha Han fiol a knä ok beddis nadhe aff ihesu christo som widhir han taladhe. ok prädikadhe sidhan guz äro ok bleff j klostreno ok styrkte andra til thulomodh

[62]

EN kom til brödhra klostir a langa fredagh thänkiande at scripta sik ok kunne ey rasklika atkoma thy at brödhirine hördho manga andra ok ymnit thäktis hanum thz at han matte swa orsakas vndan scriptamalum, Han stodh iäwghir

43 j portenom hwat han sculde bortga ällas ey Ok ginstan komo diäfla ok vtskutu han aff klostreno ok wändo hans hugh fran scriptamalum En som hanum fulgdhe sa huru han skötz hiit ok thiit tho sa han ey them thz giordhe han thänkte vm sidhe huru ihesus christus bröt diäflanna wald i them daghinom mz sinne wälsignadhe pino ok andwardhadhe sik hänne ok beddis ödmiuklika scriptamal ok vppinbaradhe hwat hanum hafdhe hänt

[63]

J paris war en meenlösaste munkir hulkin swa hardhlika thwingadhis aff kallo soot. at han vardh sua som osinna Ok ropadhe medh räddelike röst sighiande ve ve. Jak vilde at iak hadhe aldre varit föddir, Ok thigdhe ena stund oc sagdhe annantidh Vägghin at enast rät, Oc thigdhe sua ena stund oc sagdhe thridhiatidh läggin a väghskalena nakat af vars herra pino forskyldan, Oc sagdhe ginstan nu är wäl väghit, brödhrene vndradho huaat han hafdhe seet medhan han taladhe tholik thing, Ok spordho han huaat thz teknadhe, Han sagdhe sik hafua seet guz dom i hulkom ämuäl minsto fanyto ordh oc glömsco ransakadhos mz grymmasto ransakan ok spörning Ok tha han sa mot sik guz hardhasto rätwiso sagdhe han första ordhit som war at han wilde aldrigh hawa warit föddir Ok tha han sa sik wara vtan dödhelika synd oc at fanyt ordh oc glömsca oc tholik thing wogh j väghskalena sagdhe han annat ordhit som war at han

44 badh rätlika wäggha ok tha han sa sina godho gerninga enkte wara j domarans a syn. än thot the waro mykla til forskuldand oc dugdho mot glömsko ok tholikum thingum ok tho ey til forskuldand

äwärdhelikx liffs vtan gudz miskun badh han tilläggia aff wars herra pino ok ginstan wogh alt wäl for hanum oc han wardh fräls thy at engin hälgha manna forskuldan formattin at winna himerike vtan ihesu christi pino

[64]

Sanctus raimundus ärkebiscopir aff kanturia bar idhkelika hardhkledha j sinom vngdom oc tämpde sit köt mz atirhalde oc waku ok wilde enga nat sowa för än han hafde nokat thänkt a wars herra pino En tidh wardh han hindradhir aff andrum thingum ok sompnadhe vtan tholikin thanka ok ginstan grep diäfwlin han vm halsin wiliande quäfwia han än han hafde mat Tha las thän hälgha mannin pater noster ok aue maria. j hiärtano ok beddis hiälp swa som han gat thy at han gat ey vplätit munnin än tha Diäfwlen wilde ey släppa hanum swa Tha tilburdhe han at thänkia a wars herra pino ok wardh ginstan fräls aff diäflinom

[65]

En trulkarl hafde en diäfwl sik hemelikan hulkin hanum sagde at et ordh är i lästinne hulkit diäflane mäst rädhas oc fly tha thz nämpnis oc formogho engin dröwilse ther göra som thz nämnis Trulkarlin badh sighia sik ordhit

45 Diäfwlin wilde engaledhis sighia thz Trulkarlin tilburdhe at läsa iohannis läst ok ginstan som han nämpde Verbum caro factum est borthwarff diäfwlin ok swa wardh thz ordhit them trulkarlenom oc magum andrum til mästo hiälp oc nytlikhet

[66]

Twa människio j hulkum tve diäfla waro baros til kyrkio oc sattos widh altaran Prästin foor j mässo klädhe oc byriadhe läsa sancti iohannis läst Jn principio erat verbum &c. Annar diäfwlin sagde ropa ey swa högt for thy at iak forma ey at höra thz Än prästin ropadhe ä thäs höghra ok ginstan han nämpde Et verbum caro factum est fludhu diäflane mz myklo thuti ok syntos ey oftarmer ok qualdo människionar wurdhu quitta thakkadho gudhi

[67]

En ärkiädiäkn astundadhe sabini biscops biscops döme ok badh hans smaswen mz wäxlom at han sculde blanda etir j biscopsins dryk ok giwa hanum drikka Smasuenin giordhe samuledh. Än thän tidh han bar biscopinom drykkin. sagde biscopin Drik siälwir thz som thu biudhir mik drikka. Smaswenin sa sik wara gripnan. oc vilde häldir drikka oc dö än thola skam ok pino for swa skämmelik forradhile ok bar karit til munnin Biscopin sagde drik ey vtan fa mik jak scal drikka ok thu gak ok sigh hanum som thic thetta rädh. Jak drikkir etrit än tho scal han ey wardha biscopir Biscopin giordhe

46 kors tekn owir karit ok drak etirit oskaddir ok ginstan do ärkediäknin swa som thyt etrit hafde ingangit j hans innälwe gynum biscopsins mun

[68]

En prästir som het amancius hafde swa mykla makt at hwar the siuk människia fik helso som han lagde sina hand vppa. Ok allir siukdombir gik vndan for hans handum ok hwar thän ormbir ok etirmadhkir sprak ok bleff dödhir som han giordhe kors owir Ok heladhe han en awita man. hannande han mz sinum handum.

[69]

Sanctolus prästir gik til olio präst ther lumbardha ärwodhadho at vtthrykkia oliona, oc bödh fram them sina flasko mz glatho änlite. tho meer biudhande än bidhiande them fylla hona än for thy at the ärwodhadho starklika, ok formatto enkte wthwinga aff olionne. kördho the han fran sik mz smälighet oc obrygdhilsom, gudz man sa at enkte wtlöt aff olionne aff prässenom oc bödh fa sik watn, ok giordhe kors tekn ower vatneno oc kastadhe i olio prässin oc ginstan wtlöt olion swa fulstoplica at the som för ärwodhadho fafänglika. fylto sin kar oc thes hälgha manzsins flasko. oc thakkadho alle gudhi

[70]

En biscopir fik et stort stykke aff thy hälgha korse ok letadhe sik slöghan mästara til at syndirsagha

47 thz mz klene saagh at thz matte skiptas ok giwas flere kyrkior for mere gudz hedhir ok äro swa brat som mästaren tillagdhe saghena älla anbudhit, vpsprang thz hälgha trät aff hans handum oc flögh vt gynum windoghat mz starko liudhe ok flögh länge kring vm vindoghat swa skinande som soolin ok fäste sik vm sidhe i enne buru. Biscopin vndradhe hwat tholikt teknadhe til thäs som thän sagharin fiol a knä for han. ok sagde sik fulastan oc orenastan syndara vara. ok owärdhoghan at hanna swa hälaght trä ok scriptadhe sik mz fullum idhrugha Ther äftir tok biscopin korset v burunne som thz sat i oc andwardhadhe them sama sagharanom oc han syndirsaghadhe thz äftir biscopsins budhi ok biscopin skipadhe thz j guz hedhir äftir sinum wilia

[71]

En godh quinna tok sik watn at drikka ok giordhe kors owir thy ok swa brat som hon wilde drikka grep hona swa mykin hosta at hon formatte engaledhis drikka. än thot hon ofta widhir frestadhe vm sidhe tok hon sik lius ok sa at rädhelikin bredhföta war j thy karino ok swa wardh hon gömd aff dödheliko etre

[72]

En skrifware j rom astundande rikedom leddis mz ens trulkarls radhe til en stadh hwar mange diäfla waro samankomne Diäflanna höfthinge

48 sitiande a höghum stool spurdhe hwa han war Trulkarlin swaradhe O herra diäfwl han wil taka thiänist aff thic ther til at han matte rikir wardha Diäfwlin sagdhe til hans wil thu thiäna mik tha scalt thu neka thin christum ok iak scal lata thic sitia a mina höghro hand. ok giwa thic ymnit. Saloghe mannin räddis ok wilde ey göra thz som diäfwlen badh vtan giordhe kors for sik Ok genstan borthwrwo alle diäflane ok giordho hanum engin skadha. Ther äftir kom han til kyrkio mz sinom herra ok bilätit wände sin öghon mildelika til skriwarans ä hulkin wäghin han stodh widh herran. Härran spurdhe scriwaran hwi korsit munde swa göra Skriwaren vppinbaradhe hanum huru han wilde ey neka christum Ok huru han hafdhe skämt ok bortält diäflana mz korsens tekne ok sagdhe at thy munde korsit see blidhelika til hans

[73]

En fan manga diäfla widhir ena kyrkio ok spurdhe them hwi the ther bygdho The sagdho Thy at thär synis hwarghin korsens tekn ok hwar som ey är korsens tekn älla christi pino aminne ther byggium wi sighirlika Ok ginstan kördhe thän godhe mannin them thädhan mz korsens makt ok tekn

[74]

Nar constantinus kesare sculde hawa stridh mot hedhningum. sa han j sympne korsens tekn Ok hördhe ängla sighiande at han sculde sighir

49 winna i thy teknino Ok syntis war herra ihesus christus hanum mz kors tekne sighiande föör for thic thetta teknit i stridhinna ingang. ok thu scalt fa hiälp aff himerike, Han giordhe samuledh ok wan altidh sighir ok en som sculde bära korsit for kesarenom j stridhena räddis at owinine sculdo först infalda til hans for korsens tekn, ok andwardhadhe thz andrum til at bära at han matte wara thäs sighrare oc swa hände at thän som korsit bar bleff oskaddir, ok han som thz andwardhadhe fran sik wardh skutin ok bleff dödhir Ok bödh constantinus at korsit sculde ey wara ilgerningis manna pina. vtan kesara baner

[75]

Twe munkane aff andro klostre komo som pelagrima til annat klostir wiliande stiäla et stykke aff thy hälgha korse som ther war ok wurdhu kärlika intakne ok fingo stiäla korset vm sidhe ok vtgingo aff klostreno Än gudh wilde vppinbara thera wranglikhet ok lät koma swa mykin snio at thera fiät syntos ä hwart the gingo Ok huru mykit the ärwodhadho gangande formato the ey koma ena mila vt fran stadhenom Ok huldo thy hälaght trä vndir snionom ok gingo sidhan sin wägh. Munkane j klostreno funno vm morghonin arla, at thz hälaghta trät war bortstulit ok vndirstodho at the nykomno munkane hafdho giort thän thiufnadhin ok sökto bradhlika äftir them äftir thy som the sagho thera fiät j snionom ok funno vm sidhe hwar the hafdho atirlatit

50 dyrt liggianda fä. ok baro hem til sit klostir ok thakkadho gudhi

[76]

En riddare thyngde sik mz mangum ok thungom stenom ok sprang j watn ok wilde sänkia sik ok giordhe tho förra kors for sik swa som han war förra wan at göra. ok stodh oskaddir owan watnit. wärnadhir mz thäs hälgha kors dygdh ok formatte ey at nidhirsänkia sik

[77]

Hedhninga pinadho en hälaghan man oc formato ey forwinna han The spurdho han hwi kristne män räddos ey pino. Han swaradhe Thy at the hawa thäs hälgha kors tekn skriwat j sinom hiärtum. aff hulkins dygdh the wärias ok thula al thing gladhlika, ok thulomodhlika for ihesu christi äro. som korsfästir war for thera skuld Hedhningane wildo thz pröwa ok läto syndir skära han j midhio ok funno korsens tekn skriwat j hans hiärta. ok fingo idhrugha ok bättradho sik

[78]

En man ledde sin thiänisto man mz sik for diäflana hulke han spurdhe vm han wilde wara thera thiänare Han sinadhe sik mz kors tekne ok sagdhe sik wilia wara hans thiänare som korsit höre til

[79]

En man hiog widh mz yxe ok hiog sik nidhir gynum halwan fotin swa at yxen sat fast

51 j fotenom hulka han formatte ey vdragha vtan othollikin wärk Han giordhe kors owir sareno ok ginstan vtsprang yxin aff fotinom ok sarit heladhis ok wärkin forgik. ok ensamit arrit syntis aff huggino

[80]

En man gik vm nattatidh til at fulkomna sin oquämelik lusta mz the quinno som han älskadhe, en hundir mötte hanum ok gödhe at hanom for hulkit han räddis at wardha gripin ok fludhe altidh ok gat ey fulkomnat sin onda vilia Entidh tha han war swa hindradhir sagdhe han. Jak giwir diäflinom mina siäl vm iak ma ohindradhir inkoma til the quinnonna. Ok ginstan syntos otallike diäfla aldra wagna kring vm han wiliande vpswälghia han. Han giordhe kors for sik ok ginstan borthwrfwo alle diäflane ok onde lusten forgik hanum ok han fik idhrugha ok scriptadhe sik ok vppinbaradhe alt thetta sinum scriptafadhur.

[81]

Mange män ok quinnor waro j eno skipi ok läko ohöwelika ok taladho skörlika. ok hwart thera hannadhe annat oquämelika. En renliwis quinna war j skipino mädhir them hulkin som seande thera oquämelika athäwe. giordhe kors fore sik. oc manadhe them at atirwända aff ohöwelikum lek The ropadhe mot hänne ok gabbadho hona sighiande wanlika saat thu diäflana mädhhan thu signadhe thic ok obrygdhadhe

52 hänne mang annor tholik thing. ok wildo ey afflata aff sinne ohöwisklikhet än thot hon manadhe them idhkelika ther til Vm sidhe nidhir bögdhe skipit sik mz andrum ändanum ok nidhir sänktis mädh them ok the renliwis quinnan bleff oskad owan owir watnino owir hulka korsens tekn syntis altidh hulkit mange sagho til thäs hon kom til lanz

[82]

En man ängxlandis at liwa fore likamlika genwärdho sprang vt aff högho biärghe j diupan ström ok giordhe tho för kors for sik ok sagdhe Jn nomine patris et filii et spiritus sancti amen. ok kom oskaddir owir watnit. ok bort v watnino ok fik idhrugha for sina synde ok thakkadhe gudhi for the nadhe som han mz hanum giordhe for korsens tekn oc vppinbaradhe hwat mz hanum war giort.

[83]

En fatök änkia war fangad aff hedhningom Hon giordhe kors owir eno siuko hedhninga barne ok barnit wardh ginstan helbrygdho The spurdho hona hwadhan aff hon hafdhe tholika makt Hon swaradhe at ihesus christus hulkin som föddir war aff iomfru ok thulde pino ok dödh a korseno for syndogha manna sculd gaff korseno the maktina for hulkit iärtikne mange wordhu kristne.

[84]

En wälborin iomfru lowadhe at göma iomfrudom ok kesarans son lowadhe tholikit sama.

53 j sama timanom. vm sidhe wildo thera frändir them badhin saman giwa til hionalagh hulkit the badhen nekadho thy at hwargit thera wiste aff annars lowan. vm sidhe war them vppinbarat aff gudhi at the sculden samangiwas ok swa gita bätir haldit sins renliwis lowan The komo saman. ok waro idhkelikin a waku ok fasto ok bönum flyande al tilfalle for hulkit thera iomfrudombir matte spiällas Jomfrun pläghadhe idhkelika vtganga til enna flodh vm natta tidh. ok thwa ok rökta en spitälskan man som thit pläghadhe koma Hännna bonde hafdhe hona misthänkta ok lät göra fiughurtan bilda. glödh heta. ok lät läggia hwarn thera swa när andrum at iomfun matte stigha aff enom ok vppa annan. ok at swa matte synas vm iomfrun orasaka ware vm hon ginge mz barum fotum owir alla bildana. Hon giordhe kors for sik ok gik threm sinnom owir them mädh barum fotum. obränd ok oskad ok dömdis orsaka aff sinom bonda Ok hioldo sidhan badhin rent liwirne til sin dödh.

[85]

Sanctus franciscus kom en tidh til soldan. j babilonia. ok wardh hedhirlika takin. Soldanus wilde pröwa hans hälagghet oc snille ok lät bredha hans kamara mz korsadhun täppetom ok sagdhe swa mz sik vm han hedhra korsens tekn scal iak awita han for affgudha dyrk stighir han vppa korsit scal iak awita han thy at han hedhra ey thz han prädika Sanctus franciscus stegh diärflika vppa täppetin ok giordhe them enga

54 wyrdhning Soldan sagdhe til hans hwi trodhir thu korsit vndir thinom fotom hulkit thu prädica. Franciscus swaradhe wart kors är christi kors ok thy är thz hedhrande Thin kors äru röwara kors ok thy ägha the vndir fötir throdhas Soldan vndradhe hans wisdom ok giordhe hanum storan hedhir

[86]

En judhe war j bland kristna män. owir hulka rädhelikin thordyn ok lygneldir nidhir fiol. Kristne männine signadho sik mz kors tekne. Judhin gabbadhe them sighiande

aldrigh drap lygneldir nokan judha vtan manga kristna män dräpir han hulke ok sik signa mz kors tekne Ok genast kom lygneldir ok vpbrände judhan. ok kristne männine bliwu oskadde

[87]

Thz war en godhir man. ther badhe älskadhe gudh ok räddis hulkin j sancta trinitatis hedhir hwar dagh tok in thre fatöka män ok födde them. Thänne mannin hafdhe en litin son thz timde en dagh at han lät leta äftir threm fatökum mannom. som han war wan ok ey funnos vtan tve ok gingo hen j bondans hus vm middaghin bondin kom hem ok fan ey vtan twa. tha wiste han bort ok lät leta äftir them thridhia. thy at han wilde ey ällighis äta, swa länge at en war tha funnin j ens fatöcx manz like ok war tho en diäfwl Han kom til bordh mz them Han stodh vp ok gik til waggonna som bondans

55 barn la j ok drap thz barnit ok hiog thz syndir [i] stykke ok swa war han borto ok aff thy waro alle mykit dröfdhe ok husbondin thakkadhe gudhi ok giordhe allum hughnadh ok hänte vp the stykken ok gömde til moghons Tha annar daghir kom samuledh lät han tha sökia thre fatöka män. ok fan ey vtan twa ok tha thän thridhi fanz ey tha dröfdhis bondin mykit ok sagdhe ey wilia äta för thän thridhi funnis, The letto ok vm sidhe funno thän thridhia ok leddo han j husit, bondin gladdis ok gik til bordh mz sino folke ok mz gudhlikum kärlek taladhe han aff them fatökum, Hwar äru the barnsens stykke bärin them fram for mik ok ginstan baro the styckin fram, ok thän pelagrimen signadhe them ok ginstan gingo al styckin ok benin saman ok fögdhos til sinna lima ok swa hugnadhe han husbondan annantima. ok ginstan kom siälin j barnit ok lifdhe ok fikx fadherenom liwandis ok ther äftir tha war mannin ginstan borto ok husbondin giordhe allum hughnadh som när hanom war Jhesus christus gudz son tedhe sik här j thräfallogghetz liknilse Först j manz like ok swa at [han] wärdogadhis at witia ok hughna sin win. som j hans hedhir härbärghadhe fatökt folk ok thridhia at löna hanum sina godh gerninga.

af döpilsomen [88]

ARit äfter guz byrdh thusanda. tuhundradha ok siutighi arom timde thetta iärtikne En kunnungir

56 aff franz for til en stadh som hete thunicum widh et watn. En vngir swen som thiänte enom herra j enom stadh som hete ianua. ok thän swenin wardh siukir j eno skipi j enne hamn ther skipin lagho til hulkin prästin kom mz guz likama ok gaff han them siuka sweninom Ok ginstan han hafdhe takit guz likama. tha thotte hanum som han bran allir innan ok pintis mykit ok ropadhe aff store nödh Tha spurdho the at hans herra hwat man han war, han swaradhe ok sagdhe at han war saracenus ok kom til hans piltir Tha spurdho the ther när hanum stodho. tro thu at han är döptir Han swaradhe ne for thy at ey lät iak han döpa ok ey war han döptir tha iak köpte han. The läto han döpa ok ginstan forgik thän brändaghin ok the sottin ther han hafdhe ok wardh helbrygdho badhe innan ok vtan. aff thäs hälgha guz likama ok döpilsinna dygdh ok iärtikne

[89]

Thz sagdhe en magister aff enom stadh som thucia hetir at en brodhir war ther swa stambir at han gat ey läsit pater noster ok ey annat thz han sculde läsa. Än tho war han allum mykit thiänoghir Thänne sami brodhorin sändis til sin höxsta generalem for thän krankdomin skuld, tha for han fram mz eno klostre ther war j en gudhlikin brodhir oc fik han wita hwat thäs brodhorsins ärinde war ther til hans kom ok aff mykle ömko hoff han vp sina hand ok signadhe han ok brodhorin rördhe ginstan sit

57 huwdh vp ok nidhir ok fiol nidhir a gulwit ok slo huwdhit widhir wäggina swa fast at blodhorin gik vt ok giordhe sik stort saran. Brodhorin j klostreno spurdhe hwadhan han war. Han swaradhe at han wänte at han war ey rätlika döptir ok lät döpa han. Ok ginstan han war döptir tha losnadhe thz bandit som vm hans tungo war ok taladhe rätlika. ok war wäl til räka ok gudhlikare än han för war

[90]

Thz timde j eno lande som marchia hetir En jomfru war ther hulkin gerna thiänte gudhi Nu tha pascha komo oc hon sculde taka guz likama. ok ginstan hon hafdhe takit tha fik hon swa stora hosto at ä hwat hon war häldir mät älla fastande tha sculde hon vpkasta. En gudhlikin man ther widh hana taladhe ok forstodh at hon ey war rätlika döpt vtan tha hon war föd tha döptis hon for dözsens räddogha hema ok ey rätlika j namn fadhurs ok sons ok thäs hälgha anda Sidhan läto the hona döpa ok wardh helbrygdho aff sinne sot. ok thiänte gudhi alla sina dagha.

[91]

Thz war at diäfwlin tedhe sik j enna människio like enom wälbornom kristnom man for thy at han wilde hans siäl fordärwa. ok folgdhe hanum wäl thry aar vppinbarlika j bordhe ok säng ok tha han redh swa som hans stalbrodhir Thän kristne mannin wille sik stundom gerna

58 skripta ok dyafwllin drogh han ther idhkelika fraan Nu een dagh tha the komo til enna kirkio gik thän kristne mannin dyafwllenom nödhoghom j kirkiona ok skriptadhe sik ok dyafwllin sagdhe

wilia bidha när hestomin medhan ok tha han kom wt ok hafdhe sik skriptath ok gik til sinna hästa tha kände dyafwllen han ey vtan spurdhe han äftir sinom kompane. Han swaradhe jac är thän sami Diäfwlen sagdhe ne ey ma thz wara. for thy at iak thic ey känne ok han war ey swa skär älla swa reen som thu är Thänne sagdhe ia at han war thän sami Diäfwlin spurdhe hwi han war tha swa faghir, Han sagdhe at han hafdhe sik aff allom sinom syndom scriptat Diäfwlen sagdhe bidha här iak wil ok inga oc mik scripta ok gik til prästin ok sagdhe hanum rädhelika ok otallika synde som hans ilzska war til Tha sagdhe hanum prästrin, wilt. thu läta thic thät angra at thu syndadhe ok thic bättra Diäfwlen swaradhe ney vtan hällir mera illa göra Prästrin sagdhe tha äst thu ok en diäfwl. ok far thit som thu scalt wara Diäfwlen swaradhe swa är iak ok. Ok ginstan war han borto mz storo skrale ok wärste lokt wengande sik huru han hafdhe tappat sit langa ärwodhe Ok thän kristne mannin styrktis mykit aff thy iärtekne ok dygdh ther scriptamalin hawa. ok thiänte allan sin aldir gudhi

[92]

Thz war en dygdhelikin ok wälborin piltir j franz hulkin ofta war leddir aff biscopinom

59 j them sama stadhinom til wara fru kyrkio Nu aff thy at han war ofta til kyrkionna leddir fore war fru biläte tha fik han mykin kärlek til wara fru ok til hänna son som hon hafdhe j sinom famne ok kom sidhan siälfswiliandis til hänna byläte hwar dagh ok giordhe en kranz aff rödhum rosum älla hwitum. älla aff blömostre älla andrum yrtom grönom tha han blomstir hafdhe ok satte them a wara fru huwdh mz storum hedhir Pilten wäxste störrer ok tho idhnadhe han ä thz sama. Nu tha han wardh störrer wilde han ey gifta sik ok ey wilde han oc vmga mz riddarskapi som han war affkomin. fore hulkit han hioltz aff folke som en dare ok ther äftir tha gawo hans frändir han j kloster hulkin han gladhlika tok ok ä män han war nykomen j klostrit ok til han war professus tha giordhe han thän kranzen aff blomstir wara fru biläte ok satte a hänna huwdh som han war fyrre wan Nu tha han war professus ok wardh tha til mere lydhno bundin ok mere thiänist tha gat han ey the kranzana swa idhkelika ware fru giort som han wilde aff hulko han mykit dröfdhis. Thz timde en tidh at hans formän budhu hanum fara klostirsens ärinde ok redh vppa en godh häst ok redh fram gynom en skogh som en röware war j som röwadhe alla them ther framforo ok redh gynom ena äng som widh skoghin laa ok sa j hänne faghirt blomstir ok huxadhe vppa the kranzana ther han war wan at göra ware fru ok huxadhe mz sik Hör wälsignadh iomfru guz modhor mädhan iak gitir ey giort thic thän blomstir kranzen,

60 tha wil iak thik lowa at läsa for thän blomstirkranz ther iak för giordhe .l. aue maria ok nu ginstan byria iak til at läsa ok tha byriadhe han at läsa aue maria. Tha kom ginstan til hans the dygdhelika ok ödmiuka jomfrun maria guz modhir j wädhreno när hanum mz storo skini. swa at allir thän skoghin vpfyltis mz skini ok hiolt en cirkil j sinne hand ok ä for hwaria aue maria ther brodhorin las tha satte hon wänasta blomstir j thän cirkillin swa länge at tha brodhorin hafdhe fulkomnat fämtighi aue maria tha hafdhe war fru fulkomnat kranzen ok satte op a sit huwdh ok swa syntis hon ey meer Röwaren waktadhe at monkenum ok wilde hawa hans häst ok sa alt thetta som nu är sakt En thot munkin sa ther enkte til ok tha munkin kom ther när som röwarin war. sprang röwaren fram ok bödh hanum staa ok spurdhe hwa mz hanum gik Munkin swaradhe engin vtan hästin Röwarin sagdhe, Hwa war the frun som syntis mz thic j änginne Han swaradhe Ey wet iak hwat thu sighir Röwarin sagdhe hwat sagdhe thu tha thu redh ouir ängina Munkin vppinbaradhe hanum alt thz som han hafdhe thänkt ok sagt. Tha sagdhe röwarin. wisselika iak sa ena drotning hulkin som giordhe swa ok sagdhe alt thz som han hafdhe tha seet Munkin swaradhe thetta war mik alt lönlikit ok thic vppinbart. at thu skuli vmwändas til guz modhor hon ärnadhe thik nadhe ok swa som troos thänne röware hiolt sik atir aff sinom ilgerningom vm löghordaghana for iomfru marie hedhir. hulkin som ginstan

61 rördhis aff swa myklom angir ok idhrugha at han scriptadhe sik widh munkin ok fölgdhe hanum ok lifdhe sidhan j fulkomliki liwerne j klostreno allan sin aldir

miraculum [93]

En quinna war widh tolosa stadh swa som iak hördhe aff hänna scriptafadhur hulkin som wan war badhe j genwerdho oc sälikhet at sighia aue maria Thässe quinnan hafdhe sköran man ok for thy at hon wiste han synda mz androm quinnom kom hon j swa mykin harm at hon thänkte at dräpa sik siälwa aff diäfwlsens inskiutisom ok vm en hälghan dagh tha folkit war alt til mässo wilde hon fulkomna sin onda tanka ok bleff hema fran mässo ok j fördhe sik ok thyngde sik mz them thungasta klädhum ok skinnom som hon hafdhe ok kastadhe sik j ena floodh som ther war när widhirstande mz alle makt. at nidhirsänkia sik ok for matte ey vtan stadh owir watnit til thäs män komo ok vtledde hona aff watnino. ok swa wardh hon fräls thy at hon ey afflät at helsa guz modhor mariam

[94]

En Riddarscaps man war j them sama landum hawande gudhlika hustru Hon födde son ok lärdhe han hwarn dagh läsa aue maria. Smaswenin wandis til at läsa aue maria. ok wilde for engin thing lata. at läsa hwarn dagh at minzsto ena aue maria. Thän riddarscaps mannin wardh

62 dräpin j stridh. ok hans wäknare mz hanum En diäfwl awndadhis widh smaswensens godha gerninga. ok tok vppa sik dödha wäknarans likama ok kom mz hästum ok waknum til smaswensens modhor ok sagdhe hänne at hänna bonde war dödhir i stridhinne ok lögh sik wara hans wäknara. En hon dröfdhis mykit aff sins bonda dödh ok hughnadhis tho nokot aff wäknarans atirkomo. hopande at han sculde vpföstra ok lära hänna son godhum sidhum. Diäfwlen som wäntis wara wäknarin tilburdhe at äggia smaswenin dagh ok nat til at synda mz quinnom. ok til annor ogudhlikin thing. ok formatte ey at böghia han ther til thy at han idhnadhe at läsa aue maria mz alle gudhlikhet. ok bleff stadhlika j godho liwirne. aff iomfru marie dygdh ok forskuldan En abote kom thit vm sidhe ok beddis se wäknarin. hulkin ey kunne finnas Abotin badh til gudh mz gudhlikum bönum swa länge at diäfwlen j wäknarans liknilse war framdraghin nödhoghir for han for iomfru marie dygdh ok forskuldan Abotin bödh hanum sighia sik hwadhan han war ok hwi han thit kom, Han sagdhe sik wara diäfwlen. ok ther til hit komin at iak sculde fortaka smasweninom at läsa aue maria ok lukka han til skörlifnadh. thy at hafdhe han thz gitit giort tha hafdhe han makt at fordärwa smasuenin. En for thy at han wilde ey lata at läsa aue maria ok ey böghias til synd formatte ey diäfwlen mote hanum. vtan atirlät ginstan dödha wäknarans likama mz fulaste lokt ok syntis ey meer ok smaswenin bleff stadhughir i godho liwärne

63

[95]

En gudhlikir klärkir fiol a knä ok las aue maria. hwan tidh han kom til kyrkio Ok annatidh fiol a knä ok sagdhe wälsignadhe warin the spinane som gawo dia warum herra ihesu christo Thän klärkin fiol j hardhan siukdom vm sidhir oc änxla. at han at aff sik tungona. ok wilde syndirslita mz tannom allan sin likama än han hafdhe format. ok thrängdis aff swa storom wärk at han ey atenast vanhopadhis aff sino lifwe vtan iämwäl aff guz miskun, ok hans modhor maria, ok tha som han swa illa thänkte mz sik syntis hanum en skinande ängil ok störkte han, ok tha ängillen formatte ey at hughna han tha sa siuke mannin at ängillen fiol for marie fötir ok sagdhe, O maria guz modhir, thu hiälpir allom syndoghum mannom som stadhelica til thik fly hiälp oc thässom hulkin som mz knäfallum las aue maria swa ofta som han kom til kyrkio ok wälsignadhe thina hälaghasta spina Ok ginstan sa siuke mannin guz modir inga til sin. mz skinande liuse ok myklom ängla skara ok mz hälghum iomfrum. ok guz modhir lagdhe sina hälaghasta spina j hans mun, Ok ginstan kände han swa mykin sötma. at han vpstodh helbrygdha ok gik til kyrkio, ok thakkadhe iomfru marie ok prädikadhe j hwan stadh hänna äro ok miskun. ok war altidh swa vpfyltir aff them sötmanum at allir likamsins luste wansmakadhe hanum Ok gaff sik j kloster thiänande ödmiuklika guz modhor alt til sins lifs ända.

64

[96]

En hustru war j them sama landum hulkin hwan dagh las aue maria Hon thänkte vm sidhir sik ey wara wärdhogha helsa guz modhor. Ok letadhe thy meenlös barn thänkiande mz sik at thera helsa sculde thäkkias guz modhir ok gaff them stundum päninga ok äpple stundum. ok annor thing, ok lät them läsa aue maria, ok kände them läsa vm the kunno ey, Ok aff thy tilwandos mang barn at koma til hänna. En dagh hände at hon fan enkte barn hulkit som matte helsa guz modhor, aff hulko hon ängxladhis mykit til thäs en wänaste smaswen syntis hänne okunnoghir, ok för osedhir, hulkin hon kalladhe thänkiande at hans helsa thäktis mykit guz modhir, ok hon gaff hanum äpple ok badh han läsa aue maria. Han las ok tha han kom til then ordhin Et benedictus fructus ventris tui som thydha wälsignadh wari thins quidz fruct wilde smaswenin ey sighia thön ordhin, än thot hon badh han thz ofta vm sidhe sagdhe quinnan Hwi läs thu ey thän ordhin guz modhir thäkkis bätzst som är at hänna son wari wälsignadhir Smaswenin sagdhe thy at iak lowadhe tha mik siälwan. Ok ginstan borthwarff smaswenin. ok hon bleff atir j swa storom hughnadh ok sötma, at hon thänkte sik wara j äwerdhelike äro, swa länge som thän sötmen bleff j hänne

[97]

En munkir las ofta aue maria. ok lagdhe alt tidh til sancta maria gudhz modhor bidh for

65 mik Han redde sik en tidh mz alle the gudhlikhet som han formatte til enna hänna höghtidh wäntande sik fa tha nokon särlikin hughnadh ok wardh mykit dröfdhir, thy at han kände ey mere hughnadh än för j ottosangenom, ok ey j bönom ok j brödhanna mässom ok ey j the mässo som han siälwir sagdhe. Än tha häghmässan sagdhis syntis guz modhir hanum, i brödhoranna koor, mz myklo liuse, ok sa stundum til en, ok stundum til annan hulke som hafdho warit gudhlika j tidhomin. ok til somlika sa hon enkte ok ey til thän brodhorin som swa mykit hopadhis til hänna, vm sidhe syntis hon honum standa widh altarit ok han ropadhe til hänna mz gratanda tarum sighiande O min fru we mik hwi forsmadhe thu mik hwat ey hawir thu forlatit mik som swa offta badh thik miskunna mik ok bidhia for mik läsande aue maria Gudhz modhor sagdhe hwat las thu Han swaradhe o min fru thu wezst thz wäl. Hon sagdhe läs swa som thu äst för wan Han sagdhe först aue maria ok sidhan Sancta maria guz modhor bidh for mic, gudhz modhir sagdhe thy skodhadhe iak ey thic thy at iak wilde thetta höra aff thik ok ey syntis hon meer hanum ok munkin bleff atir j myklom hughnadh

[98]

Vidh nomanensi stadh war en quinna hulkin som span a wara fru dagh j fastonne ok tha hon drogh thradhin gynum sin mun luddo ginstan badhe hanna läpa swa saman widh thradhin

66 at hon wardh alzstingx mallös Hon ängxladhis mykit thy at hon gat ey andas gynum munnin ok badh mz teknom som hon gat ledha sik til sancti eligii kyrkio ok tha hon fik ther enga hiälp leddis hon til war fru kyrkio som ther war näst Ok iomfru maria sa hanna idhrugha ok hördhe thera rop som ther när stodho ok sagdho sancta maria fräls hona. ok hon löste hanna läpa ok frälste hona aff nödh ok hon prädikadhe sidhan jomfru marie miskun ok las idhkelika ok ödmiuklika aue maria.

[99]

Hälaghe munka laso ofta fäm psalma j iomfru marie hedhir äftir thy som fäm bokstawa äru j hanna nampne ok aue maria äftir hwarn salmin For första bokstawin som är .M. laso the Magnificat For annan som är .A. ad dominum cum tribularer. For thridhia som är .R. retribue seruo tuo For fiärdha som är .J. jn conuertendo For fämta som är .A. ad te leuau En biscopir aff kanturia farande til Rom sagdhe thänna sith munkomin ther han foor iwir klostir ok giordhe them gudhlika til tholika läsning En aff them idhnadhe thz mz idhkelike gudhlikhet män han lifdhe Ok äftir hans dödh syntos fäm roose ouir hans graff ok j hwarie thera war scriwat aue maria. Ok aff thy wäxste sidhwänia j klostrum at läsa the salmana til guz modhors hedhir

[100]

FAtike föräldra j franz hawande faghra dottor hulkin som kalladhis maria. The andwardhadho

67 hona for päninga skuld enom riddara, til syndelikin lifnadh vm ena löghordagx nath, hulkin som syrgdhe ok grät ä thäs meer at riddarin badh hona wara gladha. Han spordhe hwi hon swa sörgdhe Hon swaradhe Ey är thz vndir at iak sörghe thy at mädhan iak kallas maria nödhgas iak nu badhe at smitta guz modhors nampn. ok hanna höghtidh thy at nu är löghordagx nat. Riddarin sagdhe, hetir thu maria Hon swaradhe Swa hetir iak, Han sagdhe Gudz modhir maria frälse badhe mik ok thik, ok ginstan gik allir skör luste aff hanum ok han stodh vp aff sänginne ok andwardhadhe atir iomfruna hanna föräldrums for jomfru marie hedhir Ok thänkte tho mz sik at hon matte koma annantidh j tholikin wadha, for thera fatökdoms skuld, ok thy mz thera wilia ok hanna. fördhe han hona til nästo nunnoklostir ok lowadhe abbadissonne at göra fult for hanna jngift. tha han atirkome aff the stridh som han sculde tha tilfara Abbadissan älskadhe jomfruna j förstinne swa som dottor. En riddarin wardh dräpin j stridhinne, ok tha abbadissan hördhe thz, hannadhe hon hona smälika som styfdottor, obrygdhande hanne at klostrit thyngdis for hanna sculd. Jomfrun badh guz modhir at abbadissan matte hanne blidh wardha. Ther äftir manadhis abbadissan aff osynlike Röst at halda möna som dottor, ok ther äftir bödz hanne at läta iordha riddarans likama hedhirlika j sino klostre ok sagdhe ther til tekn at iomfrun war syndalös for hans skuld at han hafdhe andwardhat hona j klostir for iomfru marie hedhir

68 thz fulkumpnadhis ok ther äptir ok vpuäxste lilia aff riddarsins mun sidhan han war iordhadhir j klostreno j hulkins bladhum maria war scriwat, ok for thz iärtikne sökto mange ok hedhradho klostrit mz myklom flerum godhgerningum. än abbadissan hafdhe nokon tima fangit aff hanom än thot han hafdhe liwandis warit

[101]

J iomfru Marie guz modhors iärteknom skriwas at en abote j änglande lifdhe skörlika ok kräselika, ok war girughir til wärlz hedhir ok goz ok fullir mädh allom lastom än thot han giordhe nokra godha gerninga j manna asyn. Tho hafdhe han guz modhor j högxste wyrdhning hedhrande hona ok lowande ok gladdis aff hanna äro Tha han hördhe hona nämpnas ok enkte war hanom hughnelikare älla älskelikare än höra hona nämpnas Ok j hanna mildhet andwardhadhe han alla sina gerninga hupande a hanna miskun owir al thing Tha han swa lifdhe ok bättradhe sik ey annorledh Syntis hanum waknum vm ena nat swa som dombir reddis a enne slätte mark mot syndoghum mannom Han saa domaran sitia a domstol ok ena drotning sitia a andrum stool skinande mz myklo liuse Han sa ok höghra waghin widh domarans stol manga vtallika ängla ok winstra waghin vtallika diäfla. Han sa ok at mange dömdos til thera. Ok tha domin kom när hanum wände han sik til domarans stol. hwar christus syntis hanum hängia a korseno, ok abbotin hopandis miskun fiol a

69 knä for han ok sagdhe we är mic min herra at iak syndadhe mote thik jak bidhir thik at thu giff mik atenast ena stund til bättring ok idhrugha for thina hälghasta pino Christus swaradhe Ey är rätwisa at thik giuis time til bättring thy at nu är rätwisonna time ok ey miskunninna Ok iak gaff thik tima ok thu wilde thik ey bättra Han wardh allir skälwände ok wände sik til guz modhor ok badh hona ärna sik tima til bättring Thy at han hafdhe sat alt sit hop til hanna. ok gladdis aff hanna äro Tha syntis hon swa som hon vpstodhe aff sinom stol ok fiol a knä for domaran ok badh for hanum. Domarin swaradhe O min kära modhor ey är rätwisa at thässa abotans skämmelika liwirne

ok ilzska skuli vpbära miskun ok äro Thu see hwat iak tholde for hanum ok huru länge iak hawir bidhat äftir hanom. at han sculde se til min. än han korsfäste mik annantidh swa mykit som han formatte jomfrun sagdhe til sin son. O min käraste son miskunna hanum for thz blodhit som thu tokt aff minom likama. ok vtgötz for syndogha manna skuld. ok atirgält nu them vsla at han gladdis aff minne äro Ok giff hanum nokan tima til bättring Christus swaradhe hänne Gör aff hanum hwat thu wilt. Hon sagdhe til syndogha mannin, gak ok haff idhrugha for thina synde ok bidh guz wini bidhia for thik ok giff almosu Thy at äftir thre dagha scalt thu dö. Han scriptadhe sik ok bättradhe sik thz bázsta han gat. Ok do äftir thre dagha, ok tok lön

70 vm sidhe j himerikis äro, thy at han gladdis aff guz modhors äro

[102]

LAndz herra striddo mellan sin oc hambladho ok wtbrutu 'öghon a huarion them som varo aff annars herradöme Vm sidhe vardh en vngir man fangin aff sins eghins landz herra thiänarom hulike tho kändo han ey vtan wtbrutu genast hans öghon Oc skaro af hanom hans näsa oc läpa oc arma oc läto han swa vältas j sino eghno blodhe Hans modhir fik vm sidhe wita hwat giort var Ok kom swa som osinna gratande ok thiwtande oc fan sin son ther ligiande j sino blodhe oc bar han hem som hon gat Ok Ropadhe owir sin herra oc hans thienara Oc kändhe then orät the hafdho giort henna synj for änga sak. Herran orsakadhe sik oc sina thiänara Thyt the kändo han ey Oc for thy at qwinnan var fatigh oc sonin hafdhe hana föt mz sino ärfuodhe bödh han henne swa mykit ingield som hon matte födhas aff oc sonin läkias Hon vilde ängaledhis vidhirtaka vtan sagdhe jac hafuir anduardhat mic jumfru marie guz modhir jac tröstir a hana at swa som hon wet modherinna älskelikhet til sin enga son oc sonsins til modherinna Swa hafuir hon varkunnan owir mik ok läke min enga son Oc skipa hanum j gen sin öghon oc sina limi som han miste for ängin brut, qwinnan satte alt sit hop til guz modhir oc bar han til henna kirkio oc badh hana mz mangom tarum hela han Oc sagdhe sik aldrigh vilia ga thädhan

71 for än henna son vordhe helbrugdho oc bleff ther thre wikur a bönum thwingande sik mz fasto. J ytirsta daghinom a them threm wikumen Tha hon badh til jumfru mariam mz alle ödhmiwkt fik hon bradhlica se sins sons öghon oc näsa oc läpa oc arma tilbyria at vaxa til fulkomin ökilse swa som the for varo oc ropadhe swa at mange thz hördho oc komo oc sagho han hafua atirfangit alla sina limj Oc han stodh op ok lowadhe sik wilia thiäna jomfru marie guz modhor allan sin lifs tima ok gaff sik j et wara fru klostir ok lifdhe ther gudhlika hwar guz modhor sökte han ok hughnadhe j dödhinom swa som han siälfwir vppinbaradhe for brödhromen.

[103]

EN brodhir fiol ödhmiuklika a knä ok las aue maris stella hwarn quäld for än han foor j siäng Ok las särlika thän wärsin Monstra te esse matrem mz mästo gudhlikhet. som han formatte, En qwäld. Tha han las thän wärsin sompnadhe han standande for sänginne möddir aff myklo ärwodhe oc waku ok tarum Tha syntis enom waknum brodhir at guz modhir ok hänna wälsignadhe son komo mz myklo liuse ok vplyfto han aff iordhinne. ok lagdho j siängina ok huldo vppa han. Tho wiste han thz ey siälwir oc swa giordhis twem miskun, enom swa at han wiste thz ey Ok andrum swa at han sa thz ok sagdhe andrum. Ok fingo badhe mykin andelikin hughnadh Ok lowadho gudh aff allo hiärta

72

[104]

Thri diäkna gingo til paris j myklom storm ok thordyn ok lygneld ok rägne ok dröfdhos mykit aff thy ok ängxlados Tha sagdhe en thera Siungum aue maris stella Ok tha the sungo ok kom til thän wärsin monstra te esse matrem Syntis guz modhor them oc hiolt wt iwir them sin mantol. Ok gömde them oskadda aff stormenom ok rägnino

[105]

En enfaldir brodhir menlös oc godhir ok gudhlikar ok thiänoghir nygiwin j klostir hulkin som alt giordhe thz gardianin sagdhe hanum Entidh sagdhe ok gardianin hanom Gak for marie guz modhors altare Ok bidh hona sighia thik hwat som ma läsas til hänna hedhir Ok wakta at thu ät ey ok tala ey ok gak ey thädhan för än hon sighir thik thz Vnge brodhorin giordhe som hanom bödhz Ok tha han hafdhe standit ther en dagh ok ena nat, tilburdhe han at grata ok sighia O min kära fru sigh mik thz som gardianin badh mik spyria Ok ginstan syntis guz modhor hanum sighiande Gak ok läs O gloriosa domina excelsa &c Ok han gik bort mz myklom hughnadh pro me semper oretis E

[106]

En sangare pläghadhe dicta faghir riim ok siunga j iomfru marie hedhir Vm en dagh nar han hafdhe diktat faghir rim aff hänne Ok formatte

73 ey redhelika framföra them thy at hans läpa waro syndirskorne aff eno saare for hulkit han gat ey wäl talat sagdhe han mz mykle gudhlikhet O min fru hwi thol thu at iak hawir tholika läpa Thy

at ey är höwelikit at syndirskorne läpa siungin thit loff Ok vm samu nattena fik han hela läpa tha han sooff

[107]

I borgundia war en riddare hawande ena dottor hulkin som lowadhe halda iomfrudom En riddarens wäknare älskadhe hona mykit tho swa at hon thz ey wiste Riddarin for vm sidhe til annan sin sätu gardh ok lät sina dottor thär atirbliwa äftir hænna wilia j eno kappale som bykt war j wara fru hedhir Väknarin wiste at iomfrun war ensamin atir ok kom lönluka ok fan hona j kappaleno a bönom for war fru byläte Ok sagdhe hænne sin wilia Hon awitadhe han hardhlika at han thordhe tholik thing tala Ok ginstan drogh han swärdh ok sagdhe Jak scal affhugga thit huwdh vtan thu lydhe mik. Hon sagdhe sik wara rädho bona häldir dö en tappa iumfrudom Ok ginstan drogh han swärdh ok hiog aff hænne huwdh Ok gik til sokna prästin hulkin som honom war när skyldir ok fan han kläddan til mässo ok sagdhe hanum hwat han hafdhe giort Prästrin wardh syrghiande ok badh han ga ok göma sik til mässan ware sagdh Ok mädhan prästrin sagdhe mässona ok draparin skylte sik for räddugha sculd wardh iomfrun liwande for iomfru marie böne hulke hon hafdhe andwardhat

74 sik ok sins iomfrudoms gömo ok syntis som en gulthradhir draghin owir hænna hals Jomfrun stodh vp ok gik til kyrkio ok kom som prästin sagdhe mässo ok sagdhe hanum tha mässan war lyktadh hwat mz hænne war giort. Prästin badh for sinom frända. Han kom ok siälwir vm sidhe ok beddis miskun Hon swaradhe hanum at guz hämd sculde koma bradhlika owir han vtan han giwis j klostir Ok rädh hanum at ingifwas j sancti francisci lifnadh. Han giordhe som hon rädh Ok lifdhe gudhlika j klostrino Ok iomfrun lifdhe j sinom iomfrudom. Ok hafdhe altidh swa som ens gul thraz tekn iwir sin hals at iärtiknit sculde ey forfara.

[108]

J wara fru järtiknom scriwas at en vngir köpman ok skör j liwärne j alexandria stadh gik vm gatuna. Ok fik se gynom windögga ens affgudha prästs dottor mykit faghra ok girnandis hona Ok badh hænna fadhur giwa sik hona til hustru, Prästin spurdhe diäfwlen vm han sculde giwa hanom hona Däfwlen swaradhe ey scalt thu giwa hanum hana til hustru vtan han neka christum ok hans tro Köpmannin spurdhir sagdhe sik wilia neka christum Än sagdhe diäfwlen. Thu scalt ey giwa hanum hona vtan han wili neka guz modhor swa at han wili aldrih kalla a hænna nampn ok hiälp Thy at hon är swa mild oc miskunsam at hon sätte syndogha män widh sin son. Än the wilia bättra sik än thot the hafdho nekat han Köpmannin spurdhis vm han

75 wilde swa göra Han swaradhe, aldrih scal iak fortaka mik guz modhors miskun. Ok ginstan gik allir skörlifnadh luste fran hanum Ok han thiänte sidhan guz modhor j gudhlika liwirne

[109]

Ens landz höfthinge girnandhis ena gudhlika nonno ok beddis til hustru for hænna fäghrind ok ärlika släkt ok kungjordhe thz abbadissonne ok iomfrunne The nekadho badha Höfthingin giordhe them skadha vm thera goz Jomfrun sa at klostrit fik skadha for hænna sculd ok andwardhadhe sik iomfru marie guz modhor. bedhandis hiälp ok radh aff hænne Ok sände sidhan budh hofthinganom ok badh thit sända them som hona sculdo skodha. Ok thäntidh hænne kungjordhis thera tilquämd andwardhadhe hon sik ok sin iomfrudom jomfru marie guz modhor, ok skar sidhan aff sik läpana ok näsana, ok tedhe sändebudhumin blodhokt ok sarghat änlite, ok spurdhe them vm thera herra wilde hawa tholika til hustru The forsmadho hona ok läto hona sidhan wara omödda ok hon gik for wara fru altara ok thakkadhe hænne at hon war fräls Ok guz ängil kom ok läkte hænna näsa ok läpa ok heladhe swa som the förra wara

[110]

En konungir j franz bödh idhkelica sina riddara til sit bordh en aff them hafdhe lofwat aldrih äta köt vm löghordaghin for jomfru marie hedhir ok j them timanom aatz köt j franz almännelika

76 swa vm löghordaghin som vm synnodaghin Konungin fan vm sidhe at thän riddaren aat ey köt. vm en löghordagh thän tidh köt war dyrlika reet. än thot konungin sände hanom manga dyra rätte tho wilde han ey äta Vm sidhe kom en smaswen ok bar hanom swa dyran kost at alle fingo hugnadh aff hans lokt. tho war han ey reddir mz köt ok satte for thän riddarin ok sagdhe Min fru sände thic thetta Riddarin gladdis ok aat ok gaff androm mz sik ok wiste tho ey hwadhan sändningin kom Konungin stodh vp fran bordhino ok kalladhe saman riddarana ok spurdhe hwat them riddarenom burdhe til näfst som forsmadhe at äta thän dyrlika reddan kost som konungin sände hanom ok lät sik särlika redha ok frambära annan kost Riddarin räddis ok vppinbaradhe sina lowan ok sagdhe sik ey hawa bidhit läta redha thän kost som hanum sändis vtan sagdhe sik tro at guz modhor sände hanum thän kostin for hulkra hedhir han hiolt aff köt vm löghordaghin Konungin trodhe iärtiknino ok ther aff byriadho mange j franz at halla sik aff kötmatt vm löghordaghin

[111]

En rikir man j aquitania andwardhadhe sin son j sins döz tima j ens riddara gömo Sonin gik aff riddarans gömo ok forgjordhe illa sit goz ok salde Riddarin hans gömare löste mykit til sin aff gozeno ok vnge mannin wardh vm sidhe fatökir ok lette radh aff enom trulkarl huru han matte rikir wardha Trulkarlin ledde

77 han for diäflanna höfthinga ok sagdhe Thänne wil wardha thin thiänisto man. vm thu giwir hanum rikedoma Diäfwlen sagdhe wilt thu neka christum ok hans modhor tha wil iak göra thik rikare än thu förra wast Vngin mannin swaradhe allir skälwande Jak nekar christum än ey ma iak neka hans mildasta modhor Ok ginstan han nämpde mariam bortfludhe alt diäfla härscafit ok vnge mannin gik in j kyrkiona ok fiol a knä for warafu biläte ok badh hona bedhas sik miskun thy at han hafdhe nekat hänna son Ok riddarin hans gömare. war ok tha a bönom j samu kyrkionne Ok sa at bilätit bögdhe sik ok negh vnga manninom. Riddaren saa thz ok vndradhe ok spurdhe aff hanum hwat han hafdhe giort vnge mannin vppinbaradhe hanum alt saman Ok riddaren sagdhe hanum hwat han sa bilätit göra Ok sagdhe at guz modhir munde wilia hanum wäl thy at han wilde ey neka hänne ok gaff hanom sina dottor til hustru. ok skipadhe hanom atir alt thz han hafdhe köft aff hans äghom ok ändadho sit liwirne j guz modhors thiänist

[112]

En gudhlikir munkir andwardhadhe sik ödhmiuklika hwarie människio ok badh bidhia for sik En almänningx quinna mötte hanom Han manadhe hona til scriptamala. ok andwardhadhe sik hänna bönom, Hon swaradhe. O min käre herra jak är vsul syndirska. huru ma iak bidhia for thik än iak bidhir thik at thu wili bidhia for mik. The skildos at ok hon gik jn j kyrkiona

78 ok fiol a knä for wara fru biläte ok mintis a monksens ordh ok badh for hanom. Ok tha hon thz giordhe hördhe hon guz modhor bidhia sin son höra hona for sinom win Sonin swaradhe Huru scal iak höra hona for minom win mädhan hon är min owin Modhorin sagdhe. O min son gör hona til thin win Farande quinnan hördhe alt thetta ok fik idhruga ok scriptadhe sik ok thiänte sidhan guz modhor ödhmiuklika allan sin liffs tima

[113]

En gramonkir girnadhis wärلز hedhir ok wardh biscopir vm sidhe j enne domkyrkio som war wigdh j iomfru marie hedhir Första daghin som han hafdhe reet sik til mäso Ok sat widh altarit tha mäsan byriadhis syntis guz modhor hanom sighande O thu hedhirgirughe monkir som forläst thin ödhmiuka stadhga huru thort thu sitia a biscosps säte j minne kyrkio Ok ginstan nidhirfiol han dödhir

[114]

En munkir j klaraualle hulkin kräselika hafdhe liwat j wärldinne wilde samuledh liwa j klostrino Ok dömde allan thän kost som fore han sattis sighiande Thänne kostin är godhir ok gör mik got ok thänne är ondir ok gör mik ont Vm ena wara fru höghtidh thäntidh andre munkane hafdho mykit gudhlika sundit mäso ok tidhe Ok han sang litit älla enkte, oc gingo j kyrkiona at läsa gracias äftir mat, sa thän

79 munkin ena hedhirlika fru sta j korduromin, ok giwa hwarium monkenom som ingik nokat j munnin mädhir skedh, aff eno dyro kari, ok thäntidh han kom ok hon wilde honom enkte giwa, sagdhe han O min fru gudhz modhor giff ok mik nokot Hon sagdhe Ey giwir iak thik thy at thu äst läkiare ok wilt hawa vtwaldan kost ok forsma at äta tholikt som for thik sätz ok thu ärwodhadhe litit j dagh j tidhomin, Ok thy scal ey thänne kostin giwas thik vtan them som läta sik nöghia at tholiko som them gifs Han sagdhe O min fru jak wil gerna läta mik nöghia at tholiko iak fa ok siunga vtan läti swa som iak forma Ok sidhan gaff hon honom som flerom aff hulko han kände swa mykin hughnadh ok sötma at waka, ok böne ok fasta smakadho hanom sötlika, ok han fik owir alla andra j atirhalle

[115]

En gudhlikir monkir tholde mykit gab aff androm sinom brodhor Han thulde ok mykin ok hardhan siukdom ok vmbar thulomodhlika, Vm ena nat syntis hanom en gudhlikin abote hulkin som nylika war dödhir mz fämтан brödrom ok sagdhe til hans O brodhir jak är thän abotin ok thässe monkane äru nylika dödhie ok liwa nu j äronne mz gudhi Gak ok sigh abotanom at han waki bätir owir sinne hiordh. ok rätte them som wille fara. Ok sigh hanom at somlike brödhrine nigha ey tha gloria patri siongx, Andre böghia sik nakat. ok tho ey til thäs gloria

80 patri är ändat ok göra ey skyldogha wyrdrning the hälgho thräfallelikhet, Maria gudz modhir syntis ok hanom sighiande Jak hördhe thina böne Ok iak saa thina tara ok iak kom at hughna thik. Thin owin är dödhir thy at han wilde ey bättra sik ok thz är thik tekn at thu äst heel wurdhin aff thinom siukdom, bliff thy stadhugir j godhom gerningum. Ther äftir sa han guz modhor mariam sta ok nigha ödhmiuklika for altareno, tha gloria patri sangx ok til thäs thz war alt vt sungit Munkin sagdhe sinom abota at han hafdhe swa hört ok seet ok alle monkane räddos ok rätto sik tha the funno thän ena munkin bradhlika dödhan

[116]

En iudhe thwingadhis ok swältis j fangilsom. han tok thänkia vm sidhe huru han hafdhe hört aff kristnom mannom at iomfru maria guz modhir hiälpir allom nödstaddum Ok tha han swa thänkte tho ey bidhiande hona hiälpa sik. synits miskunna modhir maria hanom ok löste aff bandom ok lät han ga lidhughan judhin spurdhe hwat fru hon war mädhan hon giordhe swa mykla miskun mz hanum Hon sagdhe sik wara mariam ihesu christi modhor, ok tedhe hanom hälwitis pino som judhomin äru redda, ok vt thydde hanom the hälgho script Ok lowadhe them äwerdhelika äro som stadhlika tro a hänna son Judhin trodhe ok wardh kristen ok wände manga andra til kristindom

81

[117]

En munkir stodh a bönom j sinom sälla Diäfla inkomo til hans j sällan Han wände sik til gudz modhors hiälp ok the formatte enkte mot hanom vtan misto alzstingx sina krafta swa länge som han beddis hiälp Diäflanna höfthinge kom mz rädhelike wredhe ok sagdhe hwi vpswälghin j han ey The sagdho vi fortappadhom ware makt ok formaghum enkte mot hanom thy at han beddis hiälp aff gudhz modhor Diäfla höfthingin wilde syndirslita han ok formatte ey Ginstan syntis guz modhor ok älte bort diäflana ok sagdhe til monkin Bliff stadhlika ok fulkomna thz thu gör Nytia growan kost ok smälik klädhe ok ärwodha mz thinom handom

[118]

Twa kwinnor fabuleradho j enne kyrkio aff fanytom ok obliughum thingom mällan siin En gudhlikir mässodiäkn tha han sculde läsa ewangelium j samu kyrkionne Sa han en diäfwl j apinio like sitia j eno windöggha ok skriwa al thera quinnonna ordh The taladho swa länge at diäflinom rakte ekki pärmanit til at skriwa Han tok vm sidhe mz klöm ok tannom pärgmanit ok wilde vtthänia ok syntis bradhlika nidhirfalla Mäso diäknin lop fran bokastolenom ok wilde gripa aff hanom pärghmanit ok fik ey Biscopin spurdhe hwat han hafdhe giort ok hwi han dwalde at läsa ewangelium j skylloghum tima. Mäso diäknin sagdhe hwat han hafdhe seet ok

82 giort. Biscopin trodhe hanom ey vtan satte han aff sino ämbite Jomfru maria guz modhor hughnadhe han ok fik hanum pärmanit som diäflin hafdhe scriwat Mäso diäknin presänteradhe thz biscopinom ok biscopin vndirstodh sannindena ok andwardhadhe hanom atir sit ämbite oc quinnona manadhos til scriptamal ok bättradho sik

[119]

En gudhlik quinna sopadhe hwarn löghordagh ena wara fru kyrkio ok strödhe guluit mz enna handa yrtom Thäntidh hon war dödh oc iordhadh widh samu kyrkiona vpuäxsto tholika yrte widh hänna graff. hulka ther waro tho aldrih för sedha,

[120]

En mykit syndoghir man fiol a knä tha salue santa parens byriadhis j enne warafu höghtidh Ok fik se vm sidhe at guz modhor maria foor nidh aff himnomen hawande sin wälsnadhä son a sinom arm ok thakkadhe allom them som sungo Ok syndoghe mannin vmwände sik til gudz ok bättradhe sik ok thiänte idhkelika hans signadho modhor

[121]

En riddare älskadhe ena wälburna fru ok giordhe mang thing ok gaff dyra gawo ok diusteradhe ok thorneradhe ok hiolt sik fromastan j stridhom, ok giordhe mang hooff ok budhöl for

83 hänna sculd, ok fördhe hänna loff aldra wägna, ther til at han matte fulkomlika fa hänna winscap, ok älskelikhet än ey älskadhis han aff hänne ä huru mykit han älskadhe hona, Han spurdhe radh vm sidhe aff enom hälaghom ärmita, ärmitin rädh hanom at läsa idhkelika aue maria ok göra alt thz fatökum mannom j iomfru marie äro som han hafdhe för giort rikom mannom for the wärdzlika frunna äro Ok swa föra iomfru marie loff for allom som han hafdhe förra fört wärdzlika frunna loff Han giordhe som ärmetin rädh hanom Vm sidhe syntis guz modhor maria hanom mz skinande liuse ok myklom ängla ok hälgha iomfru skara, ok badh han wara stadhughan j godho, ok fik hanom et halft fingirgul sighiandis hanom at han sculde kallas til himerikis äro vm han stadhlika bliwi j hänna thiänist, thäntidh thäs halfwa fingirgulsens halfdeel sändis hanom ok tilfögghis them halfdelenom som han hafdhe för aat, Ther äftir war han swa jdhin j allo godho ok gudhlike thiänist at hans wini ok frändir hioldo han ok afwitadho swa som han osinna ware Han bödh them allom til gäst vm en dagh Ok thäntidh the sato widh bordh fylvit alt husit mz myklo skinande liuse ok guz modhir maria kom ok lagdhe fram thän fingergulsins deel a bordhit som hon hafdhe atir Ok nämde riddarin ok badh han koma sighiande Jak scal nu atirgälda thik thz som thu hawir forskuldat mz mik at thu skuli nu fullelika finna ok vtröna huru gudh atirlöna ok hedhra sina modhor thiänara Ok ginstan skildis hans siäl widh

84 likamen ok tilfögghis guz modhir for hwilkit iärtekne mange vmskipto sit liwärne til bättra

[122]

En munkir skör i liwirne ok fanyttir las gudhlika warafu tidhe standande rättir mz baru hofdhe hättonne afftakne Han gik vm ena bro wiliande fulkomna sin onda lusta Diäfwlen kastadhe han aff bronne ok kwafdhe j watnino Hans kruppir fanz vm morghonin ok bars til klostrit ok lagdhis a baar ok sattis j korin Monkane byriadho priim först aff daghenom ok ther näst aff ware fru. Ok swa brat som the byriadho prim aff ware fru. vpstodh dödhe kroppin, rättir a barinne, ok tok aff sik hättona. Munkane räddos. ok läto aff at läsa ok ginstan fiol kroppin nidhir The byriadho annantidh ok ginstan vpstodh dödhe kroppin som för ok the läto aff at läsa ok kroppin fiol nidhir, Abotin kom kalladhir ok bödh byria primit ok framhalda ok ginstan vpstodh kroppin, ok tok aff sik hättona, Abotin gik til han ok sagdhe Jak biudhir thik vndir lydhno at thu sigh migh vm thu äst dödhir Han swaradhe, Jak war sannelika dödhir Än tha min siäl sculde fordömas badh guz modhor for mik for the wyrdhning som iak giordhe hänne standande barhofdhe j hänna tidhom at min siäl sculde atirkoma til kroppin til kroppin swa länge jak scriptadhe mik ok ther mz frälsas aff hälwite, Abotin hördhe hanom scriptamal. ok gaff hanom guz likama ok han do ok kom a himerikis wägh

85

[123]

En riddare j änglande satte alt sit hop til gudz modhor mariam än thot han war mykit wärdslikin ok andwardhadhe hänne sik idhkelika ok alt sit goz ok sin ärinde Han foor entidh wänktir a enne bro ok fiol vt aff bronne j stridhastan strööm ok ropadhe mariam sik guz modhor til hiälp, ok kom vp heel ok oskaddir, ok foor hem ok lät byggia faghra kappal j sinom gardh j wara fru hedhir Ther äftir do riddarin ok kom for guz dom Diäflane baro fram manga synde ok badho döma sik siälina Änglane baro fram nokra godh gerninga hulka tho ey wogho iämt widhir syndena Jomfru maria kom ok badh taka aff iordhinne ok stenomin aff the kappaleno som han hafdhe bygt j hänna hedhir, Ok swa giordhis ok laghdhis a waghena, ok ginstan wogho godhgerningana meer, ok siälin tildömdis änglomen Et siu ara gamalt barn j englande do sama daghin som thän riddarin do ok bars til sancti tome graff j canturia, ok fik ther liff ok sagdhe mang thing som thz hafdhe seet, ok sagdhe j bland annor thing, huru thän riddarin wardh frälstir, ok thäntidh the som barnit hem baro komo iänte thäs riddarsens kappal hulkit fämtan dagxledher war fran thy som the waro hema ok barnit tedhe them hwar stenin ok iordhin war vttakin som lagdhis a waghena Mange komo ok sagho ok pröwadhe mz skälom at thz war sant som barnit sagdhe ok lowadho gudh ok hans signadha modhor mariam

86

[124]

En munkir j sancti petri klostre thiänte ödhmiuklika guz modhor ok sancto pätare. Han do ok diäflane baro hans synde for guz dom Hans kötlike luste sagdhe Jak är thän lusten som thik lustadhe Girin sagdhe Jak är thin giri mz hulke thu girnadhis mang thing. Fanyt ära sagdhe Jak är fanyt ära mz hulke thu wilde synas aff mannom ok lowas aff them, Änglane frambaro annan wäghin hans dygdhe, aff hulkum lydhnan sagdhe han hawa warit lydhoghan, ödhmiuktin sagdhe han hawa warit ödhmiukan ympno ok psalma ok böne wardho han swa mykit the gato Tha siälin stodh swa badh sanctus petrus gudz modhor bidhia for hanom, hulkin thz ärnadhe aff gudhi at siälin sculde atir koma til likamin Ok ginstan bortälte sanctus petrus alla diäflana mz himerikis nykle ok lät siälina atirkoma til likamen ok dödhe munkin lifnadhe ok thiänte fulkomlika gudhi ok hans signadho modhor marie til sin död.

[125]

En röware j enom skogh röwadhe manga Tho j iomfru marie hedhir giordhe han engom skadha vm löghordaghin. Han ältis vm sidhe aff them som han wildo fanga in j thiukkastan skogh ok bleff thre dagha vtan mat oc ropadhe vm sidhe sighiande O sancta maria giff mik mat. thy at iak hawir ok nokot giort for thina sculd Ok ginstan komo twa iomfru ok baro

87 hanom fäghirstan kost j fulasto kari hulkin han nekadhe at äta for karsens orenlikhet ok fulo lokt. The spurdho han hwi han aat ey Han swaradhe at tholike fru sömde ey at sända swa dyran kost j swa fulo kari The swaradho Swa som dyre kostin synis ledhir for karsens fyliskio. swa the godho gerninga som thu gör äru iomfru marie ledha for thinna synda skuld Tho for thän sculd at hon latir enkte thz wara olönat som görs for hänna sculd. sände hon thik thänna kostin ok wil rökta thik äwerdhelikit liff. än thu wilt bättra thina synde.

[126]

EN röware badh en abota taka sik j klostir Abotin badh han ga, oc bättra sina synde j wärldinne Röwarin swaradhe Tha scalt thu göra rekinscap for mina siäl a domadagh vm hon fortapas Abotin räddis ok tok han j klostrit Röwarin vmwändis ginstan fulkomlika til gudh ok fik vm sidhe hardha soot. ok abotin manadhe han til scriptamal, Han giordhe samuledh ok sagdhe j bland annor thing Jak satte alla mina tröst til guz modhor mariam. än tho at iak syndoghir war hopande a hänna mildo miskun. at hon wilde sätta mik widh sin son Ok j nat syntis hon mik faghir ok meer skinande än soolin ok sagdhe sik wara miskunninna modhor oc sagdhe at iak sculde koma til hänna äftir thre dagha vm thän sama timan Monkin doo j them sama timanom som han hafdhe förra sakt Abotin

88 thakkadhe gudhi oc kalladhe mariam alt tidh sidhan miskunninna modhor

[127]

En iomfru j ispania lofwadhe at göma sin iomfrudom til guz hedhir Häanna fadhur wilde giwa hona enom vngom rikom man til hustru Hon nekadhe at taka widhir honom Ok thäntidh fadheren formatte ey mz blidhkilsom ok ey mz hödzslom ok ey mz slaghum koma hona til at sighia ia mot swenenom lät han them badhin koma ensamin saman j en stadh Ok thän tidh vnge mannin formatte ey mz lukkan älla blidhe iättan lukka hona til sin älskogha wilia widhirfrestadhe han at waldtaka hona Hon andwardhadhe sik iomfru marie guz modhor ok beddis hiälp aff hänne ok wardhe sik mannelika. ok sa vm sidhe himilin vpnan ok himerikis drotning bära sin son a sinom arme swa som thriggia ara gamblan til hulkin hon sagdhe O min son wärna thina thiänisto quinno Sonin swaradhe iak scal wärna hona tho wil iac först se hänna stadhlikhet. Ok tha vnge mannin wilde ey aflata at mödha hona syntis hänne at iomfunna son kastadhe en litin sten mot honom ok ginstan kom bradhir lygneldir ok brände han til dödh Fadheren räddis hardhan guz dom ok lät iomfruna wara j fridhi

[128]

En munkir hafdhe ont liwirne ok las tho hwarn dagh hundradha ok fämtighi aue maria

89 Han wardh vm sidhe hardhlika siukir ok fik se alt husit fyllas mz diäflum ther som han la Han sa ok inganga ängla hulke som spurdho diäflana hwi the thit komo The sagdho sik wara komna at taka thäs monksens siäl. ok tha the kiwadho vm siälina. syntis guz modhor maria til hulka änglane sagdho. O walloghasta fru sigh hwat thässe siälin scal j wara händer ällas ey Diäflane swaradho wi wilium ey hawa hona til domara j warre sak mädhan hon är miskunninna modhor vtan wi wilium for hänna son hulkin som dömir äftir rätwisonne. Ok thän tidh the komo for hans domstol. baro diäflane fram manga synde ok lagdho a waghena swa at the wogho mykit meer än godho gerningana. Tha tillagdho änglana the aue maria som han hafdhe läsit ok än wogho syndena meer The bäddis monkinum hiälp aff miskunninna modhor hulkin sin son badh läggia en drupa a waghena aff sino blodhe hulkit som han tok aff hänna liwe. ok ginstan som thz war giort wogho godhgerningana meer än syndena. ok monkin wardh fräls aff fordömilsom Ok fikx widhir ok thiänte ödhmiuklika guz modhor marie

[129]

En gudhlikin riddare pläghadhe hwaria nat ga til ottosang for iomfru marie hedhir Hans hustru hafdhe han misthänktan at han ginge wanlika til nokra andra quinno. ok wilde enga orsakan aff hanom hawa vtan tedhe sik badhe hanom ok androm alt tidh dröfdha ok wredha.

90 Ok thäntidh han gat hona mz engo hughnat badh han hona ga fran sik ok sagdhe sik älska andra bättra ok fäghre ok rikare Ok wilia engaledhis forlata at älska hona aff allo hiärta. Hustrun hördhe thz ok grep sins bonda kniff ok stak sik ginstan gönom weka liwit ok drap badhe sik ok sit barn. som hon hafdhe tha j liweno Riddarin wardh illa widh at hans hustru hafdhe dräpik sik for hans ordha sculd ok gik til kyrkio ok stodh a knäm a bönom for iomfru marie biläte til thäs iomfru maria vpreste hans hustru aff dödh hulkin ginstan lop til kyrkionna til hans ok sagdhe sant wara. at then frun som han älskadhe war mykit fäghre ok bättre än hon ok hedhirlik owir al skapadh thing Hulkin hona vpreste aff dödh mz sinom bönom for hans älskogha Ther äftir födde riddarans hustru liwande barn ok lifdho sidhan j gudhlika liwirne

[130]

En munkir fiol a knä hwar tidh ok kyste iordhena tha som han hördhe iomfru marie namn nämpnas ok wardh vm sidhe swa gamal at han formatte sik ey vplyfta aff iordhinne Abotin skipadhe twa munkar til at vplyfta han The glömde en tidh honom Ok tha han hafdhe länge lighat syntis jomfru sancta maria guz modhir hanom skinande som soolin ok vplyfte han. ok ledde fram til altarit aff hulkra dygdh han wardh swa starkir ok vngir som han hafdhe tha warit thrätighi ara gamal. Ok thiänte sidhan guz modhor mz alle gudhlikhet alt til sin dödh

91

[131]

Ens konungx son aff vngaria, dyr klärkir, wardh hardhlika siukir ok iomfru maria guz modhor frälsadhe han aff them siukdomenom. For hulkit han fik swa mykla gudhlikhet til hänna at han lowadhe at göma renlek ok läsa hänna tidhe daghlika Thäntidh konungin war dödhir nödhgadhiss han aff rikesins höfthingom at taka sik hustru ok wardha konungir Vm thän sama daghin som han sculde wighias mz sinne brudh las han gudhlika wara fru tidhe swa som han war förra wan ok thän tidh han kom til the antiphonam Pulchra es et decora. syntis iomfru maria honom ok sagdhe Hwi forlatir thu mik ok takir thik andra mädhan iak är swa faghir ok wän. Nu vm thu forlatir hona ok thiäna mik tha scal thu hawa mik til brudh j himerike ok ginstan vptändis han mz swa myklom älskogha til gudz modhor mariam at han forlät brudh ok rike ok fludhe lönlika. ok bleff ärmite ok thiänte gudz modhir mz alle gudhlikhet. til thäs han kom til hänna j himerikis äro

[132]

En vngir munkir älskadhe mykit guz modhor ok wardh vm sidhe spitälskir Thäntidh timin kom j hulkom han sculde skilias fran androm gik han in for wara fru altara ok badh sina böne til hanna ok sompnadhe vm sidhe ok sa j symnenom at iomfru maria fram drogh sina spina. ok fylte badha hans händir mz miölk ok

92 badh han smyria sit änlite ok likama mz the mölkinne at han matte heel wardha. Han waknadhe ok fan sina händir fulla mz miölk ok ropadhe högt ok badh faa sik hälghodoma kar at göma the miölkina vt j ok smordhe sik sidhan mz hanne ok fik ginstan bötir ok kungiordhe allom iärtiknit ok them särlika som ther waro komne at skilia han fran manna sam waru

[133]

En dumbe thörffastadhe wara fru aftna Jomfru maria syntis hanom vm sidhe ok sagdhe, Huru mat thu, Han som aldrih förra taladhe swaradhe ginstan, Jak ma wäl, Hon sagdhe wilt thu koma til min, Han sagdhe O min fru gerna vm thu wilt, Hon sagdhe kom til mik Ok ginstan for han til himerikis äro

[134]

En godh fatök quinna thiänte sik födho mz sööm Hon hafdhe ena dottor hulkin en tidh gik til hafsens strand mz androm barnom Bölghio kom bradhlika ok nidhirsänkto al barnin. ok hon bleff ensamin oskad, Hon spurdhes sidhan huru hon war gömd, Hon swaradhe Swa ofta som watnit kom owir mik sagdhe iak et ordh hulkit iak hördhe mina modhor sighia tha hon stak sik mz nalinne ok thz är Aue maria Ok ginstan kom en fägharsta fru ok skylte mik mz sinom mantle swa at watnit skadhadhe mik ey The spurdho vm hon kände the fruna. Hon sagdhe sik wäl kanna hona The leddo hona til

93 kyrkio ok tedho hanne mangra hälagha manna biläte ok hon sagdhe altidh at thön frun war ey tholik som hona frälste. Ok swa brat som hanne tedhis wara fru biläte, sagdhe hon Thätta är the frun som mik frälste. for hulkit alle lowadho gudz modhor mariam.

[135]

En man lowadhe thörffasta wara fru aftna ther til at han matte frälsas aff bradhom dödh ok fa scriptamal j ytarsta timanom Han for a skip mz flerom vm sidhe, ok stormbir kom ok alle sunko vtan han ensamin flöt liwande j watneno thre dagha ok thre nättir til thäs män j andro skipi ther framfarande hördho hans rop ok toko han j sit skip, Han scriptadhe sik ok sagdhe huru iomfru maria hafdhe frälsat han ok do ginstan hulkins kroppir swa rutin atirbleff som thyt han hafdhe warit dödhir vm fyra dagha.

[136]

En ärlik fru hafdhe en son hulkin hon ledde daghlika til kyrkio mz sik ok kände honom at helsa iomfru mariam swa dyrlika at alle vndradho the som thz hördho, Han drunknadhe vm sidhe The som thz hördho sagdho Awi at iomfru marie lekare war dödhir ok kungiordho thz hans modhor hulkin som enkte räddis vtan sagdhe Jak tro ey at iomfru maria latir han dö. ok lät leta äftir hanom vm twa dagha Thridhia daghin tha hon fan han ey Gik hon for wara fru biläte ok sagdhe O kära fru jak lette äftir

94 minom son thre dagha oc iak fan han ey Thy bidhir iak thik for the sorghena. som thu tholde tha thu hafdhe thre dagha tappat thin son at thu lät mik atirfinna min son oc ginstan war han funnin oc vpdraughin aff vatneno oc lifuande framleddir till sinna modhor oc tho mykit gratande, Modhorin spordhe hwi han grät, han sagdhe sik häldir wilia blifua när the frunne som han hiolt a sinom armom j watneno Oc ther aff lofuadho alle gudz modhor mariam

[137]

En klärkir älskadhe ena quinno Hon gaff honom et fingirgul. Klärkin thänkte a sina siäla helso ok satte thz fingirgullit a ens wara fru bilätis fingir, lowande at han wilde hona hawa aldra kärast ok ginstan atirlykte handena owir fingirgullit, Klärkin sa thz ok stadhfästis thäs meer j godhe forakt, Han bröt vm sidhe sina lowan. ok älskadhe the quinnona som honom hafdhe giwit fingirgullit Thäntidh han kom j siäng til hanna. sompnadhe han bradhlika Jomfru maria syntis hanom ok awitadhe han hardhlika ok manadhe han ey hanna the quinnona. ok hötadhe hanom vm han giordhe ther a mot Han waknadhe ok skilde sik widh quinnona ok gaffs j kloster.

[138]

Twe män fangne aff röwarom kalladho sik iomfru mariam til hiälp Röwarene wildo ledha them til et hallanda hws ok gingo alla nattina

95 kring vm thän stadhin the waro vt j ok kunno engaledhis thädhan koma Thäntidh som daghadhis räddos röwarene ok fludho ok männine wurdhu lidhughe ok frälste til iomfru marie äro

[139]

En quinna aff änglande war döf vm siu aar hon kalladhe sik iomfru mariam til hiälp
mz ens klärkx radhe Ok fik rena hörsl for hänna bön

[140]

En quinna wredhgadhis mot sinom spädha son Thy at han giordhe oren hänna klädhe.
ok sagdhe til hans Jak andwardha thik diäflinom Ok ginstan greps hon aff diäflinom ok möddis
hardhlika dagh ok nat Ok barnit stygdis swa mot modhorinne at thz wilde aldrigh se hona vtan
wände alt tidh sit änlite fran hänne ok vpfostradhis aff andre quinno, quinnan som möddis aff
diäflinom wilde aldrigh höra mässo älla nakat aff gudhi, Vm en pingizdagha dagh fik hon idhrugha
for sina synde, ok andwardhadhe sik ödmiuklika iomfru marie, ok wardh quit aff diäflinom ok tok
atir til sik sin son, hulkin gladhlika kändis widh hona ok bleff gerna mz hänne.

[141]

En man wardh fangin ok sattir j hardh iarn, Han satte alt sit hop til iomfru mariam ok
wardh quittir aff iärnomen, ok ginstan atirfangin aff them sama, ok bundin mz starkare iärnom Til
hulkin hans owin sagdhe mz obrygdhilsom Thu

96 wilde fly til wara fru kyrkio, wäl formatte hon at frälsa thik, än ey scalt thu see hänna kyrkio j
thässom daghumen Vm samu nattena brustu al iärnin aff hanom ok han wardh fräls mz allom them
som j myrkestuwonne waro mz hanom ok vtgingo alle ok baro iärnin mz sik ena stora milo til wara
fru kyrkio ok thakkadho hänne

[142]

En ärkebiscopir astundadhe at wita vm gudz modhor thäktis at han lät siunga nyio
läkze j hänna ottosangom vm löghordaghana til hänna hedhir Han kom arla til kyrkio vm en wara
fru afton ok hördhe höghtidhelikin ottosang siungas tha han kom ok sa mykin ängla skara ok
hälghra iomfru ok iomfru mariam sitia a biscops stole. Hulkin som sagdhe til hans tha ottosangin
war lyktadhir Jak fördhe thik aff mins sons liggjande få en mässo hakol. mz hulkum thu scalt sighia
mässo vm löghordaghana, bliff thy stadhughir mz thy thu gör j min hedhir

[143]

En kesare sände en sin hemelikin thiänare til sinna kesarinno hulkin lönlika kom j
hänna kamara ok fan en horkarl liggia när hänne ok gik bradhlika bort thädhan Kesarinnan sände
äftir hanom ok lät skära bort tungona v hans munne, mz rotom at han sculde ey vppinbara hänna
skam Han ingik j ena wara fru kyrkio ok beddis hiälp aff hänne. ok somnadhe a bönom vm sidhe.
ok waknadhe mz thy at han gat wäl

97 talat Tho hafdhe han ey tungona atirfangit vtan taladhe redhelika allan sins liffs tima vtan
tungo

[144]

En gudhlik quinna hafdhe mykla gudhlikhet til mariam guz modhor oc mariam
magdalenam ok sanctam katerinam, Hon thwingadhis vm sidhe aff swa hardhe soot. at hon
formatte enkte äta Gudhz modhor ok magdalena ok sancta katerina syntos hänne vm sidhe ok
spordho vm hon kände them, Hon sagdhe ney. Gudz modhor sagdhe iak är maria guz modhor ok
thässa mädhir mik äru. äru magdalena ok katerina ok guz modhor maria lagdhe sina hand owir
hänna hiärta sighiande Hwils j fridhi. äftir thre dagha scalt thu meer hughnas, Hon kände sik
ginstan heladha ok badh giwa sik mat ok aat mz hughnadh Thridhia daghin äftir tha hon war a
bönom sa hon ihesum christum swa som korsfästan hulkin som hughnadhe hona ok badh hona
bliwa stadhugha j gudhlika liwirne til thäs hon kome til äwerdhelikin hughnadh.

[145]

En mykit syndoghir man fiol a knä hwar thän tima han hördhe mariam nämpnas ok
las aue maria Vm ena nat syntis iomfru maria honom ok sagdhe vsal syndare scripta thik thy at thu
scalt sköt dö Han waknadhe ok aktadhe thz enkte Andra nattena manadhis han samuledh ok han
aktadhe thz enkte Thridhia nattina sagdhis hanom mz awitilsom Scripta thik vsal

98 thy at thu scalt morghon dö, Han räddis ok scriptadhe sik ok sagdhe hwat han hafdhe giort j
iomfru marie hedhir ok huru hon manadhe han til scriptamala ok wardh dräpin sama daghin swa
som guz modhor hanom fore sagdhe

[146]

Twa systor j sancta klara klostir älskandis inbyrdhis mz renom älskogha Annor thera
wardh hardhlika siuk ok annor badh vm hon doghe atirkoma ok sighia huru hänne ware Hon sagdhe
sik wilia atirkoma vm thz ware guz wili, Hon do ok kom atir til sinna liwanda systor. ther hon war a
bönom mz rädheliko ok syrghiande änlite ok sagdhe sik wara j hardhe skärsloeldz pino Liwande
systoren sagdhe ma iak hiälpa thik mz nokro. Thön dödha swaradhe wäl mat thu hiälpa mik vm thu
wilt. Helsa miskunna modhor mariam mz thusanda aue maria, liwande nunnan las thusanda aue

marie Ok dödha nunnan syntis annatidh mz skinande ok gladhu änlite thakkande hänner ok sagdhe sik wara frälsta for iomfru marie bön.

[147]

Clemens pawe sagdhe sik hawa seet en munk aff hulkum thäs sama munksens abota sagdhe en tidh tha han foor klostersins ärinde sa han ena faghra quinno ok girnadhiss at hawa sin lusta mz hänner ok kunne ey atkoma thy sinne Han kom hem til klostrit ok hiolt ey thäs häldir atir sik aff skörom tanka ok lusta vtan gik vt

99 aff klostreno vm ena nat wiliande fulkomna mz gerningom thz som han hafdhe thänkt mz hughenom Han foor owir ena flodh j hulka diäfla nidhirsänkto han ok drapo ok gripu hans siäl wiliande föra hona til hälwitis Gudz modhor maria mötte them mz hälgdom änglom Thy at thän munkin hafdhe hänner gudhlika thiänt ok bödh at siälin skulde atir koma til likaman mz swa skäl at ginge han atir til klostrit oc bätthradhe sik tha sculde han wardha quittir aff dyäflomin, vm han fram hiolde ondan vägh. tha sculde han atir andwardhas dyäflomin, munkin lifnadhe oc gik atir til klostrit oc kungiordhe hulka miskun guz modhor maria giordhe mz hanom oc thiänte henne ödhiuklika i sin liffs tima

[148]

En biscopir fiol a knä hwarn stadh som han saa iomfru marie bilate ok las aue maria gracia plena dominus tecum Entidh suaradhe eet bilate hanom sighiande dominus tecum

[149]

En gudhlikir munkir stodh a bönom for iomfru marie biläte ok sa hänner sons biläte hulkit hon hafdhe a sinom arm. hawa äpple j hand ok sagdhe O maria guz modhor vm min thiänist thäkkis thinom son. lät han kasta til min thz äpplit som han haldir j sinne hand. ok ginstan kastadhe smaswenin hanom äpplit

100

[150]

En quinna satte sit barn owarlika for ena dör ok gik fran thy En hungroghir warghir grep thz ok bar til skogs Quinnan wardh illa widhir ok badh iomfru mariam for sins sons älskogha atirskapa sik sin son Attonda daghin kom warghin ok atirbar barnit liwande ok oskat ok satte fore samu dörrena Quinnan tok sit barn ok thakkadhe innirlika wälsighnadha guz modhor hulkin hänner barn gömde atta dagha mällan sultna ok galna warksens tanna.

[151]

En sangare war j hardhom fängilsom mz mangum andrum. hulkum höfthingin sagdhe at the sculden aldrigh liwande thädhan frälsas Sangarin manadhe them alla at kalla ödhiuklika a iomfru mariam ok bedhas hänner hiälp The giordho som han rädh Sangarin diktadhe thässa antiphonam Aue stella matutina ok sang hona ok ginstan syntis them iomfru maria mz myklo skinande liuse ok frälsadhe them aff myrkostuwonna bandom Sangarin kom for höfthingin ok sagdhe til hans Thu sagdhe at engin sculde frälsa mik aff bandom ok myrkostuwo Ok ärofulla guz modhor maria frälsadhe badhe mik ok andra vtan en dödhir atirliggir j myrkostuwonne. hulkin ey wilde tro at guz modhor formatte frälsa han. Höfthingin fan at swa war giort som sangarin sagdhe ok wändis vm til iomfru marie mildhet ok sangarin sang Aue

101 stella matutina for hanom ok sagdho at the hafdho warit frälste for thän sangin

[152]

Manga kata quinno badhe gifta ok ogifta danzadho mz skörom latom owir en ijs widh karnotom stadh Jsin brast bradhlika vndir them ok watnit vpswalgh them ok isin frös ginstan atir owir them For hulkit syrghelikin gratir wardh j allom stadhinom Klärkane aff stadhenom komo thiit vm sidhe mz bilätom ok hälgdomom. ok ropadho alle saman til iomfru marie hiälp sighiande at ther dugdhe engin manna hiälp Ok tha langir time hafdhe framfarit byriadhe en siunga Aue maris stella ok flere sungo mz hanom ok tha the komo til thän wärsin Monstra te esse matrem Hördhis guz modhor marie röst swarande them ok sighiande Monstro me esse matrem &c. Hulkit som swa thydhe Jak tee mik at wara modhor ok han takir idhra böne for mina sculd hulkin min son wilde wara for idhra sculd Ok ginstan brast isin owan owir quinnomen ok the komo alla vp liwanda ok helbrygdho ok oskadda ok lagdho sidhan aff allan ohöwelikin leek ok danz ok thiänto gudhi ok hans signadho modhor iomfru marie

[153]

En dubblare tappadhe sina pänninga j dubbil ok hädde guz modhor mariam for thz ok bannadhe hänner limum Swa brat som han tilburdhe at banna hänner quidh kom diäfwlen ok

102 skar han syndir allan til hans quidh ok ropadhe ok sagdhe at han war fordömdir for thy at han hadhweette ärofulla guz modhor marie

[154]

En riddare gafs j klostir j sancti bernardi daghum Tha war sidhir at bröðhirine ärwodhadho mz sinom handom Ok sanctus bernardus ärwodhadhe daghlika mz them Thän riddarin wilde ey ärwodha mz androm Ok sanctus bernardus wilde ey thwinga han til ärwodhis Thy at han räddis at han bliwi ey stadhughir j klostreno vm han thwingadhis til ärwodhis mot sinom wilia. andre bröðhir ärwodhadho daghlika ok fastadho Ok thän nykomne munkin aat ok hwiltis En dagh tha bröðhirine komo fastande ok swette aff ärwodheno sa riddarin at guz modhor maria stodh for them j kyrkiuduromin mz twem änglom ok gaff hwarium thera nakat j munnin mz forgylte skedh aff dyro kari ok thorkadhe swettin aff thera änlite mz klädhe än them riddarenom gaff hon enkte Han badh giwa sik Hon swaradhe Thetta gifs engum vtan them som fasta ok ärwodha Han byriadhe sidhan til at fasta ok ärwodha swa som andre ok wardh godhir ok gudhlikir vm sidhe

[155]

En prästir kom til enna siuka quinno mz guz likama Ok fan ther for sik ena hedhirlika iomfru hulkin ginstan stodh vp ok fiol a knä for guz likama. ok hedhradhe han Prästin forstodh

103 aff them hälgha anda at thän iomfrun war guz modhor for hänna wänlek. Thy at hon war al vmkring giwin mz mykle liuse ok for the dyro loktena som han kände aff hulke han mättis swa som thot han ware j paradisj ok sagdhe til hänna For hwars forsculdhan hon war thit komin, Hon sagdhe sik wara komna for the quinnonna sculd. hulkin hona helsadhe hundradha sinnom hwarn dagh ok giordhe mykit annat for hänna sculd. Thu forsculdadhe ok thz sagdhe iomfru maria til prästin Thy at thu helsa mik samuledh ok gör ok annor thing for mina sculd ok thy sculin j badhe wara mz mik j mins sons rike

[156]

En klärkir j änglande fwl j liwerne tilbyriadhe at höra mässo aff ware fru ok göra hänne andra thiänist ther til at han matte gita haldit sik aff syndinne Gudh gaff hanom nadhir for sinna modhor bön at halda sik aff syndom Tho scriptadhe han sik ey Han saa j symne rödhelikin guz dom j hulkom diäfwlin taladhe til domaran ok badh han döma sik thäs klärksins siäl som hanom hafdhe thiänt aff barndom ok bar fram stort breff j hulkit klärksens synde waro scriwadha Klärkin räddis ängxliska at han sculde äwerdhelika fordömas thy at han hafdhe ey scriptat sik Ok kalladhe iomfru mariam sik til hiälp Hulkin ginstan frambar andra litla script j hulke hans godhgerninga waro scriwadha ok badh sin son döma äftir scriptinne Badha scriptina lagdhos a wagh ok diäfwlsens script

104 wogh meer Miskunna modhor maria lagdhe the litlo gerninga a uaghena som klärkin hafdhe giort j hänna hedhir ok ginstan wogho godhgerningana meer. Sidhan sagdhe iomfru maria til klärkin Thu äst fräls aff thinom syndom wakta at thu synda ey oftarmeer Ok läs idhkelika til mins sons hedhir thänna wärsin Adiuua nos deus salutaris noster &c. Hulkin swa mykit thydhir Hiälp os war helso gudh ok fräls os for thins namns äro ok war mildir owir wara synde for thit hälagha namn. Hon fik oc hanom thz brefwit som hans synde waro askrifwadha ok badh han scripta sik Klärkin waknadhe ok fan sik mykit möddan ok brefwit j sinne hand j hulko han fan alla sina synde scriwadha the som han hafdhe giort sidhan han war fäm ara gamal. ok scriptadhe sik ginstan ok bättradhe sik

[157]

Ytarst j franz war et klostir j hulko firitighi munka ok hundradha waro Hulkit som kallas sancta maria de caritate Thri hälaghe munka aff them som ther fförst bygdho skipadho mällan siin at guz kärlekir sculde wara them fölghare ok ledhare En thera sagdhe hwat kunnom wi bättre älla kärara hawa j os än kärlekin älskom os thy inbyrdhis Thy at kärlekin är föddir aff gudhi ok see gudh Hwar kärlekir ok älskelikhet är ther är hälghra manna samansankilse. Ther är ey wredhe ok ey säwyrdha. vtan stadhughir kärlekir äwerdhelika Annar sagdhe Gudz kärlekir är ingutin j war hiärta vm thän hälgha

105 anda hulkin os är giwin Thridhi sagdhe vm wi hawum kärlek tha skulum wi fa al widhirthortelik thing mz hanom ok engin genwerdha skal os skadha Görom thy alla wara gerninga j kärlek. Kärlekir är at älska gudh aff allo hiärta. ok sin iämkristen swa som sik siälwan Ok at hiälpa nödhstaddum giwande them kost ok klädhe ok länande them härbärghe ok annor widhirthortelik thing Kärlekin är höxste got ok guz gawa j hulkum al budhordhanna skipan hängir vm hulkin nyio laghin ok gamblo fulkomnas vm hulkin gudh älskas ok himerikis rike forscullas Thy at hulkin som haldir kärlekin j sinom gerningom han haldir alt thz som scriwas j the hälghescript Tha skipadho the mällan siin aff thäs hälgha anda inskiutisom at the sculden gladhlika giwa alt thz som the beddins aff them som til thera kome thz som the mattin lofflika giwa ok bedhandis lofflika taka ok the sidhuänia gömis ther än fullelika Tho swa som scriwat är, gudh frestar idhir at han skuli wita vm j älskin han Swa gudh wiliande pröwa thera kärlek vm han ware fulkomin läät them koma j mykin fatökdom swa at the thwingadhos aff hungir ok köld ok näkt tho hioldo the stadhlika sin kärlek ok lowan swa at the gawo ofta gestom dyrare kost än brödhromin siälwum reddis Gawo gestomin wiin ok drukku siälfwe watn. Ofta gawos gestom bröðhirna klädhe ok än

stundom gawos fatökom ok naknom munkanna kufla ok bröðhrine thwingadhos aff köld ok frost
Tha manadhe thera prior them bidhia gudh hulkom the thiänto dagh

106 ok nat at han wärdhogadhis at giwa them klädhe ok födho til widhirtorft at the mattin hanom
thäs fulkomlikare thiäna The ffiöllo a knä fore wara fru altara ok liuste aff them hälgha anda
beddos enkte vtan godhra gerninga fulkommilse ok got liwirne mz hulko the mattin koma til
himerikis rike Ey beddos the gul älla silff älla wärlz hedhir ok ey klädhe älla likamlikan kost vtan at
enast siälinna helso The gladdos oc aldra mäst thäntidh the waro thwingadhe aff hungir ok thyrst ok
näkt ok daghliko ärwodhe ok fasto hopandis at fa höghelik atirlön aff gudhi for sina thwingd Ey
korrado the mot gudhi älla dröfdhos j genwerdho vtan vmbaro thulomodhlika fatökdomsens
byrdhe thakkadhe gudhi badhe j sälikhet ok genwerdho Vm en dagh komo mange pelagrima til
thera kloster Somlike offradho brödh somlike wax somlike rökilse j bland hulka en wänasta fru
hulkin ey war förra sedh j them landom offradhe mykit gul Munkane toko gullit ok vndradho mykit
hwat fru thz hafdhe offrat Nästo nattena syntis iomfru maria guz modhir enom siukom munk.
hulkin mykit idhin war a gudhlikom bönom ok idhruga ok grat ok waku ok fasto ok hafdhe warit
blindir siu aar ok sagdhe hanom Sigh bröðhromin at the rädhins ey oftameer hungir thy at guz
modhor. hulka j dyrkin ok älskin hon scal giwa idhir ymnit Jak är thän som gullit offradhe a
altareno Ther äftir hannadhe hon munksens änlite ok ginstan wardh han helbrygdho ok fik klara syn
Munkane föddo sik siälwa ok komande geste ok

107 öktos ok thriwos daghlika j gudhlikum kärlek ok guz modhors thiänist

[158]

En riddare aff franz war swa rädhelika spitälskir at han thordhe hwarghen synas Han
kom til sancti thome graff ok beddis helso Sanctus thomas syntis vtga aff grawinne oc hela han
allan saman Riddaren bleff quar j sama stadhenom vm atta dagha oc vppinbaradhe iärtiknit

[159]

Thri köpmän foro til sanctum thomam ok a wäghinom gesto the Thera härbärghis
husbonde drap them for thera päninga sculd ok fördhe them vt a wäghin at the skulden reknas wara
dräpne aff röwarom The fingo atir liff swa som daghadhis ok komo atir til sin härbärghis husbonde
ok beddos sin thing Draparin wardh illa widhir ok sände thit som han hafdhe latit föra thera kroppa
ok fan at the ey ther waro ok andwardhadhe them thera thing ok for siälwir a wäghin mz them til
sanctum thomam Thäntidh the komo ther när som the hafdho lighat dräpne sagdhe en Mik drömde
som iak la här dräpin annar ok thridhi sagdho samuledh Draparen hördhe thz ok fiol a knä for them
ok kändis sina synd ok gik fram mädhir them til sanctum thoman ok vppinbaradhe iärtiknit
Köpmännine scriptadho sik ok offradho sit offir ok toko guz likama ok fiollo ginstan nidhir dödhe
ok toko härbärghe mz sancto thoma

108

[160]

En judhe länte enom kristnom man ena yxe Kristne mannin nekadhe yxena wara
iudhans tha han atirbeddis hona The komo badhe for en doom Sancti nicholai dygdh lettis at
sannindin matte vppinbaras oc ginstan vprätte yxen sik ok taladhe sighiande Jak är judhans. hulkin
sannelika länte mik thässom sama kristna manninom

[161]

Sanctus germanus for til room ok wiltes vt aff wäghinom j enom skogh mz sinom
kompanom ok foro wille allan daghin ok langt fram a nattena ok tha the waro mykit thwingadhe aff
köld ok rägn. hördho the ena litla klokko ok fulgdho hanna liudhe til thäs the komo til et nybygt
kloster ok tokus ther in hedhirlika Thera fötir thwadhos ok them gaffs matir ok reddis säng Sanctus
germanus stodh vp til böna vm midhia nat ok hördhe at j korenom sangx thänne wärsin Deus
repulisti nos &c hulkin swa thydhir Herra gudh thu bortälte os ok slot nidhir os ok äst wredhir os.
Annar korin sang samuledh ok sungo enkte annat. Sanctus germanus kalladhe them til capitulum.
swa som daghadhis ok prädikadhe for them aff ödhmiukt mot höghfärdhinne hulkin ondo andana
nidhirkastadhe aff himerike. Ok ginstan the hördho thz gik hwar bort äftir androm Han hiolt atir
thän ytarsta ok bödh hanum j ihesu namn sighia hwa han war älla hans kompana

109 Han sagdhe wi ärum diäfla Hälgher mannin spurde hwat görin j här Diäfwlen swaradhe
Gudh miskunnadhe thic ok thinom kompanom tha j forin wille ok bödh os at byggia thetta klostrit
til idhra hwilo, hulkit wi giordhum, ok tho nödhoghe. ok thz mat thu pröwa j thy at ginstan thu gar
hädhan wardhir thz til enkte Han kalladhe saman sina kompana ok gik thädhan ok sa til ryggia ok
tha syntis enkte ther förra syntis kloster

[162]

[J] eno klostre war kappella ok altara bykt j sancte katerine hedhir Abotanom syntis at
klostrit thyngdis aff thy at han sculde vppehalla lius ok altara klädhe j thy cappallino ok lät vm kul
bryta cappallit ok altarit Litin tima ther äftir sprang et trä owarlika vt aff abotans hand ok bröt vt
hans ögha En munkir sagdhe hanom at thän skadhin kom hanom for thy at han lät vmkulbryta

sancte katerine kappal ok rädh hanom at bädhas miskun aff hænna ok lowa at atirbyggja cappallana Abotin giordhe som munkin rädh ok fik ginstan atir helt öghat ok lät vpbyggja hedhirlikare kappal än thön förre war hulkin aff mangum söktis ok hedhradhis for thz iärtiknit

[163]

En giftir man forsmadhe sin fadhur äftir sinna hustru radhe ok wilde hällir stundum äta illa ok litit än han wilde nokat got läta tilredha, ther til at hans fadhur matte thäs bätir äta.

110 Entidh tha fadherin war fiärran sagdhe hustrun til bondan Jak hawir en fetan kapun hulkin iak astundadhe lango at äta vtan iak räddis at thin fadhur sculde fa sit stykke aff hanom. Än nu maghum wi äta han mädhän thin fadhir är borto. Mannin lät dräpa ok stekia kapunin ok thän tidh the gingo til bordh kom fadheren The dröfdhos mykit aff hans tilquämd ok gömdo kapunin wiliande äta han thän tidh fadheren ware mättir ok bortgangen Thän tidh the wildo atir äta kapunin funno the han vmwändan j rädhelikasto paddo hulkin ginstan vpsprang j sonsens änlite oc slet han mz etirlikom tannom ok bleff swa oatskillika widhir han at han doo meth vslastom dödh thy at han forsmadhe sin fadhir mot gudz budhordhom.

[164]

En vngir man hafdhe fatöka modhor hulkum rike föräldra wildo giwa sina dottor til hustru vm han wilde vppinbarlika neka the fatöko quinnona wara sina modhor Han giordhe som the wildo ok bygdhe hionalagh ok wrok sina modhor aff huseno Tho lät han stundom hona ther äta swa som annat fatökt folk Entidh reddis them en gaas til kost Modhorin kom ok bortkördhis mz blygdh at the matten ensamän äta gaasena. Än tha the wildo framtaka gasena funno the hona vmwända j stora paddo. hulkin ginstan sprang j bondans änlite ok grep han mz twem fotum vm öghonin ok mz twem vm munnin ok hiolt swa starklika at engin gat skilt hona widh han Han

111 kalladhe a hælgha män ok fan enga hiälp En ärmite rädh hanom at kännas vppinbarlika the forsmäilse som han hafdhe giort sinne modhor ok bidhia hona bidhia for sik ok bortröra paddona, Han giordhe som ärmiten bödh ok modhorin rördhe bort paddona ok han giordhe hænne sidhan wyrdhning som honom tilburdhe

[165]

En mykit syndoghir man scriptadhe sik widh en biscop Biscopin wilde ey afflösa han for hans synda mykelikhet vtan skreff hans synde j breff ok sände han til sanctum iacobum ok badh for hanom Syndoghe mannin lagdhe brefwit owir sancti iacobs altara ok badh sanctum iacobum mz tarafullom bönom bidhia for sik at hans synde matto forlatas Han tok atir brefwit ok fan alla syndena wara affskrapadhe Ok vppinbaradhe iärtiknet ok thakkadhe gudhi

[166]

En man bleff fiurtan ar j ondo liwirne oscriptadhir Ok scriptadhe sik vm sidhe widh sin sokna präst Ok nästo nattena kom diäfwlen til hans nar han war ensamän j sinom kamara Ok sagdhe Hwat giordhe thu j dagh Hwi forläst thu mik hwat ey giordhe iak thin wilia fiurtaan ar Mannin räddis ok thänkte tho at han war frälstir aff diäflinom vm scriptamalanna dygdh ok stodh stadhughir Diäfwlen sagdhe annantidh til hans Kom atir til miin ok iak wil thiäna thik äftir thinom wilia swa nu som för ok göra thic rikare

112 än thu förra wast oc göra thic rikare j allo thino goze ok göra alt thz thu wilt Hwat ey ärwodhadhe iak mykit for thina sculd nar iak bar daghlika the bokina som alla thina synde waro scriwadha j Än j morghons fan iak them alla affskrapadha tha thu forläst mik Mannin swaradhe gak fran mik thy at iak wil aldrigh oftarmeer tro thik Gudh scal frälsa mik aff thino walde mz sinne mildhet Diäfwlen sagdhe wilt thu ey thiäna mik. tha scal iac lata thik wardha swa fatökan at thu scalt nödhgas at stiäla nakat for hulkit iak scal swa skipa at thu wardhir vphängdir, Han sagdhe jac andwardha mik gudhi ok thy rädhis iak ey thina hödzlan, Hans hiärta fik ok swa mykla glädhi aff thy at diäfwlen sagdhe at hans synde waro affskrapadha mz scriptamalomin at han war redhoben at forlata wärlidina ok giwa alt sit goz fatöko folke

[167]

En kristen leghoswen bleff mz enom judha ok affladhe barn mz hans dottor Judhin awitadhe hona at hon war mz barn. Hon nekadhe Judhin spurdhe diäfwlen hwat sant war Diäfwlen sagdhe at hon war mz barn Fadherin awitadhe hona meer ok hon nekadhe Swenin scriptadhe sik ok rädh hænne taka döpilse ok göra samuledh oc sagdhe hona wilia taka sik til hustru, Hon nekadhe alzstingx Judhin kalladhe annantidh diäfwlen ok spordhe hwa barnit atte mz hans dottor Diäfwlen sagdhe Jak wet thz ey Än j gar wiste iak thz wäl Judhin sagdhe, hwi.

113 west thu ey thz nu. han swaradhe Thy at mannin scriptadhe sik Judhin sagdhe hawir scriptamalin swa stora makt Han swaradhe Swa hawa the sannelika Judhin tok döpilse mz allo sino folke

[168]

En siukir man liggiande a sötta siäng manadhis til scriptamala. Han swaradhe at han gat ey Thy at rädhelikit leon hiolt hans huwdh ok hals j sinom mun swa hardhelika at han gat enkte sakt The badho han läsa thän wärsin Dirupisti domine &c. Hulkin swa thydhe O herra gudh thu syndirslet min band thic scal iak offra lifsens offir ok iak scal akalla wars herra nampn. Han las wärsin oc fik lidhughan strupan Han las annantidh som the han badho ok fik huwdhit lidhugt Han las thridhia tidh ok wardh allzstingx quittir ok scriptadhe sik renlika

[169]

En quinna hiolt alt tidh atir enne synd än thot hon scriptadhe sik for andra synde Biscopin manadhe hona ofta at hon sculde ey taka guz likama vtan granlika scriptadh Hon war olydhogh hans manan ok tok guz likama oscriptadh vm höghtidhis dagh ok kom hem til sit hws ok byriadhe til at ropa swa som osinna sighiande Min herra hulkin iak tok gik fran mik ok lät mik atir fordömda thy at iak tok hans likama oscriptadh for ena dödhelika synd Hon war ginstan gripin aff diäflinom ok do mz bradhom död

114

[170]

BEda sighir at en man hawande fulasta liwirne sa hälwite yppit ok sa ther kaypham ok andra the som christum korsfästo ok lifdho ogudhlika Han sa ther sik skipadhan stadh vtan han scriptadhe sik for sina synde Han sagdhe androm thz som han hafdhe seet ok bättradhe sik tho ey vtan wanhopadhe ok do mz vslom död ok kom j samu pinona som hanom tedhos

[171]

En rikir okirkarl liggiande for dödhinom kalladhe for sik sina hustru ok siin barn ok lät frambära mykit liggianda fää oc taladhe til sinna siäl O min siäl jak see at thu wilt ga fran mik jak bidhir thik at thu bliff när mik thy at iak hawir faghir barn ok faghra hustru ok ymnit rikedomo ok iak lowa thic tholikt meer vm thu wilt när mik bliwa wilt thu ey tha gak mz diäflomin ok swa do thän vsle mannin ok iordhadhis j hälwite

[172]

En godhir ärkediäkn las altidh thänna wärsin Te ergo quesumus &c hulkin swa thydhe O herra min gudh wi bidhium thik at thu hiälp os thinom thiänisto mannom hulka thu atirlöse mz thino dyra blodhe, swa ofta som hanom komo olofflike thanka älla rörilse ok ginstan gingo the alzstingx fran hanom swa at han bleff iomfru alt til sin död

115

[173]

En biscopir stodh ofta a bönom vm nattatidh ok sa ofta mykit lius nidhirfara aff himnomen owir et hus Han wiiste sina thiänara ok lät leta hwa ther inne ware ok fan at ther war en fatök quinna ok bödh läta hona koma fore sik Quinnan kom ok han spordhe hona hwat hon giordhe Hon sagdhe sik wara fatöka ok litit got göra Biscopin spordhe hona huru hon badh til gudh hon sagdhe sik ey kunna bidhia Han badh hona läsa Pater noster. Hon las swa som lek folk plägha läsa Tha forsmadhe biscopin hona ok lät hona ga Hon lärddhis aff them hälgha anda at atirga ok sighia biscopopenom swa O min herra jak hawir thre syni En thera är stoor han vndistar ok kan bedhas hwat han widhirthorff Annar är stambir oc bädhis han aff mik sina widhirthorff oc iak fore se honom äftir thy som han widhirthorff. Thridhi är minzstir oc kan ey tala oc vndistar ey hwat han widhirthorff vtan gratir tha han wil nakat hawa ok fore se iac hanom äftir thy som iac wet hans meninga Swa är j thässe wärldinne Somlike guz syni äru store ok sniälle ok kunno bedhas hwat them är tharflikit ok gudh fore se them swa som hanom thäkkis. Andre äru minne hulke ey kunno bok. vtan bedhas swa som stamande aff gudhi ok gudh fore se them. Sumi äru swa enfalde at the kunno enkte bidhia vtan grata til gudh j sinne widhirthorff Hulkra meninga gudh wet ok fore se them Swa gör ok iak sagdhe quinnan. Biscopin vndirstodh

116 hona wara guz mönstir ok fore sa hänne ok hänna sonom

[174]

MAngé kristne män wurdho skipbruta ok fangadhe aff soldana, hulkin tholikin dom gaff owir them j mangra hedhninga närwaru sighiande Mädhän idhir christus sighir j sinne läst at vm j hawin trona ok sighin thäso biärgheno För thik hädhan ok vt j hawit thz scal wardha äftir idhre tro Älla skulin j wita at vtan j biudhin thäso biärgheno som här liggir stadhinom til wanda tha scal iac lata alla idhir halshugga. vm en dagh sankadhos the alle saman at the sculden äntiggia halshuggas älla föra aff stadh biärghit Tha stodh vp en sutare j bland kristna männina som ther war j stadhinom lönluka kristen ok styrkte them sighiande. Bidhium käraste brödhir at war herra ihesus christus fulkomne sina lowan til sins namns äro Ok bödh biärgheno j ihesu christi namn röra sik thädhan ok ginstan flögh biärghit aff stadh hängiande vt owir stadhin swa som bidhande kristna mannana budh hwat thz sculde häldir falla owir hedhningana älla föra sik vt j hawit Hedhningane ropadho til gudh for räddogha sculd Ok kristno männine badho fore them ok biärghit fördhe sik vt j hawit Ok syntis ther än swa som en stor öö. ok kirstno männine wordho frälste ok hedhningane wändos til christi tro ok toko döpilse.

117

[175]

En okirkarll ok röware wilde ey tro the hælgho script ok ey höra prædikan ok fore enga manan atirgifwa illa afflat goz. Kom han oc til kyrkio for nakat ärinde tha gik han ginstan bort som prædikan byriadhis. Han do vsal j sinom syndom hulkins kroppir til kyrkio bars än tho bars ey hans siäl til himerikis aff änglomin Biscopin redde sik til mässo ok en klärkir byriadhe at siunga mässo. Ok ginstan vträkte bilätit sina händer aff järnspikomen ok hiolt for sin öron Klärkane läto aff at siunga Ok korsit vträkte händerina til spika stadhana Klärkane byriadho mässo annantima oc thridhia tima ok altidh atirtäpte korsit sin öron swa som ey wiliande höra thera sang for fordömdom man Biscopin vndirstodh at han war owärdhoghir at koma til äwerdhelika hwilo Ok bödh vnkasta ondan krop aff kyrkionne Ok manadhe folkit til idhrugha ok tedhe guz hardho hämd mot them som ey wilia höra guz ordh ok byriadhe sidhan mässo aff ware fru ok badh for sino folke

[176]

DRotningin aff purtugalia hafdhe manga foghla sötelika siongande ok lustadhis mykit aff thera sang En biscopir ther när hafdhe en foghil. hulkin vndarlika taladhe ok sang Drotningin beddis foghlin aff biscopinom ok han wilde engaledhis giwa hälle foghlin ok thy lät hon han lönluka bortstiäla Biscopin vndirstodh thz ok

118 vplyfte sina hand. ok sagdhe owir foghlin Jak liusir thic j ban vm thu talar älla siongir Ok swa bleff foghlin tw aar enkte talande älla siongande Ther äftir badh drotningin biscopin lösa foghlin aff banne Biscopin vplyfte sina hand ok löste bandzens dom ok sidhan sang foghlin som för ok taladhe

[177]

Röwara röwadho ens abota häst aff hanom Abotin spordhe en thera hwat the wildo göra aff hästenom Han sagdhe wi wiliam sälia han ok äta hans wärdh Abotin swaradhe O huru manga lifs wadha ok räddogha j thuldin for litin thing wilde thu fölgia mik jak wilde giwa thic bätir äta oc vtan räddogha Röwarin fulgdhe hanom til klostrit ok wilde tho ey scripta sik. Älla taka plikt for sina synde. Abotin lät en menlösan munk vmga mz hanom hulkin sik thwingadhe mz mästo atirhalde. Röwarin spordhe han. Vm han hafdhe warit mandrapare älla mykit skör j liwerne Munkin swaradhe Jak kom vngir til klostrit ok än thot iac wet mic ey hawa giort dödhelika synd. Tho thwingar iak mik for mina glömsko Tha tilburdhe röuarin at thänkia sina synde ok scriptadhe sik oc hiolt sidhan hälgd liwirne mz flerom

[178]

En hälaghir biscopir hördhe twa hälagha iomfrur. hulka som waro vndir hans styrlls wara wanfrägdhadha vm sins iomfrudoms hövizslikhet

119 Biscopin badh gudh te sik thera samwit ok andra sinna vndirdana En dagh tha mange hafdho takit guz likama sa han somlika thera samwit wara myrkt ok swart, somlika fult ok orent ok somlika blodhokt ok somlika skinande. Ok j bland andra sa han thera twägga iomfrunna samwit skinande mz myklo liuse Ther äftir sagdhe en ängil hanom The som myrke äru tekna nidska Söroghe ok orene äru skörlifnadz människior fulika loktande for gudhi Blodhoghe tekna awndzsiuke ok wredha ok hadzfulla Än liusa samwitin tekna iomfrudom ok renlikhet

[179]

En klärkir war waldir til biscop for ofta j biceps skrudh hemelika j sinom kamara for sinom thiänarom ok gaff signilse for än han wardh wigdhir allir brännande at han matte rasklika koma til thz ämbtit tha han sculde framga at sighia sina första biceps mässo fulgdo hanom mange bicipa ok andre Tha grep bradh vtsot han. swa at han nödhgadhic at fara v biceps skrudhenom ok annar fulkomnadhe mässo oc ämbtit Ok thän vsle hedhirgirughe kom ey til the ärona han astundadhe. vtan do bradhlika tha andre ato ok drukko gladhlika

[180]

En biscopir kalladhir vddo. lifdhe skörluka ok kräseluka ok wilde ey bättra sik Gudhz mildhet sände röst owir han tha han war j sinom kamara mz sinom klärkum manande han

120 til bättring sighiande Fac finem ludo quia lusisti satis vddo Vddo ända lekin thy at thu lekte ymnit Han awitadhe sina klärka swa som the hafdhe ropat the röstena owir han Sama röstin kom owir han annan daghin ok thridhia. Tho giordhe han enga bättring Vtan do thridhia daghin mz bradhom dödh Sama daghin kom hans systorson som war the kyrkionna ärkediäkn sirla til en ödhe by oc hwiltis ther vm nattina Ok sa twa diäfla ther inga ok sätia ther en stol Äftir them ingik thridhi diäfwlen ledhir ok rädhelikin ok satte sik vppa stolin Ther äftir sa han sin modhor brodhor framledhas dödh for diäfla höfthingan Diäfwlen sagdhe til hans O vsal vddo, hwi fiölt thu swa fuluka ok komt til swa rädhelika pino, Hwar äru nu thine rikedom ok hedhir ok luste, Fore them äru thik nu hardha pinor redda, ok hardhir dombir Diäfwlen badh han tala ok han wilde ey tala Diäfwlen bödh androm diäflom lata han badha ok the wälto han j brännestens bazstuwo, hwar han

tholde köld ok hita ok fula lokt, Än sagdhe diäfwlen til hans O vsal hwi wannytiadhe thu alt thz godha som gudh gaff thic, Älla hwi letadhe thu kräselikhet j skapadhom thingom, Älla hwi kom thu til tholika pino Tha swaradhe han Forbannadhe warin alle the som mik röktadho kyrkionna ingäld Ok forbannadhir wari thän daghir j hulkom iak war föddir Ok forbannadhe varin the som mik föddo Sidhan badh diäfwlen giwa hanom drikka äftir bazstowna ok hanom gaffs fulaste drykkir, takin aff bazstownna söör. Ther äftir sagdhe diäfwllen, Han

121 badhadhe för j kaldo bazstowo vptändin han nu mz brännistens lughum, ok stekin han, Ok tha bödh diäfwlen hanom tala, ok han sagdhe Forbannadhir wari han som mic skapadhe Tha ropadho diäflane Thetta wilium wi höra aff thic Ok ginstan ypnadhis hälwitis pudz mz mästom lugha ok wärste lokt Ok diäfla höfdhingin sagdhe Takin han ok giwin hanom swa mykit aff grat ok pinom som han war j kräseliko liwirne, ok nidhirkastadho han ginstan j hälwitis putz sighiande Thetta är thin hwila äwerdhelika, ok här scalt thu byggia äwerdhelika thy at thu vtwalde hona. Ärkediaknin kom vm morghonin til stadhin ok fan biscopin tha ny dödhan mz bradhom död, ok hördhe huru han hafdhe warit manadhir oc thänkte hwat han hafdhe seet, ok förlät ginstan wärlidina ok gafs j kloster ok ändadhe wäl sit liwirne

[181]

En riddare stodh a bönom j enne kyrkio ok fik bradhlika höra mykit stim ok brask, swa som aff wängta manna färdh ok gik vt bradhlika ok fik se mykit diäfla härschap samansankat for thera höfthinga ok tha hwar thera sagdhe hwat ilt the hafdho giort Fördhis fram en biscopin klädhir j biscops scrudh ok sattis owir biscops stol som the hafdho hanom ret til hulkin diäflanna höfthinge sagdhe O vsal hwi fiol thu swa ok hwi kom thu til swa mykla ysäld ok tha andre diäfla gabbadho han samuledh swaradhe han Forbannadhir wari thän daghin j hulkom iak war föddir The ropadho annatidh thz sama. Ok han swaradhe

122 Forbannadhe warin the som mik föddo The ropadho thridhia sin Hwi han swa fiol Ok tha bannadhe han sinom skapara Sidhan bödh höfthingin giwa drikka aff guz wredhis kari Ok ginstan han hafdhe drukkit vtsprang lughi midhwaghu gynum hans hals Sidhan nidhirkastadho the han j hälwitis diup sighiande Thetta är thin hwila här scalt thu byggia thy at thu vtwalde hon Ok thäntidh the wildo bortga sagdhe en thera. Här är en hulkin thetta sa Höfthingin spurdhe vm the hafdho nokat mot hanom The sagdho enkte thyt han scriptar sik gerna ok hedhrar gudh i hans kyrkio Tha sagdhe en thera Jak hawir mot hanom at han tok ena kapo aff androm vm en dagh tha som rängde ok glömde at atirfa Diäfwlin sagdhe giwin hanom sin lön The kastadho owir han ena brännande kapo aff hulke han brändis swa a axlomin at siidhan syntis. Han kungjordhe hwat han hafdhe seet. Ok fan at thän biscopin war tha ny dödhir

[182]

En man hädde ok skände beatum lofredum thän tidh han prädikadhe Thän hæghe mannin sagdhe Gudh döme mällan min ok thin ok läti thina tändir falla v thinom mun. vm iak sagdhe sannind j thäso male Ok ginstan fiollo alla hans tändir v hans munne En annar man giordhe gab ok vpuäkte andra til latir j eno kappalla hwar thän sami hæghe mannin war reddir til mäso Ok ginstan grep diäfwlen thän gabbaren ok vtdrogh gynom et windögha ok plaghadhe hardhlika ok kastadhe in a kyrkio gulwit gynom

123 annat windögha. Tha ropadho thän vsle ok sagdhe O herra gudh huru hart thz är at leka mz thic Ok ginstan bortdrogh diäfwlen han swa at han syntis ey sidhan

[183]

Vidh florenciam hwar män skaro korn sagho the mykit härschap koma til sik ok tw hundradha män ok quinnor gingo for them nakne ok bundne mz brännande repom ok thera bryst ok larben syntos bar ok brännande Männine räddos ok fludho Tho stadhnadho somlike ok spurdho hwa the waro The sagdho wi ärum diäfla ok thesse som wi ledhom bundna waro skör män oc quinnor hulke sik pryddo mz fanyttom prydilsom ok klädhom ok tedho sina limi bara for höghfärdh ok til at vpuäkkia sköran lusta ok thy brännast the nu mäst j them limumen. som the mäst idhnadho til höghfärdh ok sköran lusta Ther äftir fanz al sädhin fordärwadh ther som diäflane framforo.

[184]

En munkir hulkom som andwardhat war at thiäna tilkomande gestom. Han giordhe gladhlika sit ämbite ok thiänte gestomin mz myklom kärlek Tho taladhe han mykit oskällika stundom mot sinom forman ok stundom mot androm, stundom mz bakmalom oc stundom genkorran. Han do vm sidhe ok syntis sidhan enom gudhlikom brodhor j klosteno ok sagdhe sik mykit ilt thola. Brodhorin spurdhe hwi thz war mädhan han war swa mildir ok kärlekx fullir Han sagdhe

124 sik mangfalda pino thola ok mäst j tungonne for bakdantan ok andra oskällika talan ok rakte vt tungona hulkin först syntis lang ok thiok ok brännande swa som iärn j elle for thy at han taladhe

fals bakmal vm andra Annantidh al spitälsk hulka han syndirslet mz sinom tannom thy at han wanfrägdhadhe andra. Thridhiatidh al swart ok vmwändis j asko thy at han lönte thz som got war

[185]

EN riddarscaps man giordhe stort hoff vm en fasto gang. ok lät redha manga krase oc rätte. ok sat iwi matto länge widh bordh. Vm sidhe taladho somlike aff paradis krasom Tha swaradhe han Vm gudh läte mik liwa hedhirlika annor hundradha ar j tholikum krasom som iak nu lifdhe jac giordhe wäl samsät mz hanom at han gawe mik ey annat paradis Ok ginstan fik han hardhan wärk ok do mz bradhon död

[186]

En vngir munkir syntis hawa hälagh vmgangilse oc manga tara. Han wardh siukir ok bleff dödhir Ok syntis nakrom daghum äftir enom liwanda brodhor aff sama lifnadhenom ok sagdhe sik allan ängxlika binna j them likamanom han tha syntis Liwande brodhorin sagdhe. Hwi thol thu pino Hwat ey wast thu jomfru ok vtgöt manga tara Han swaradhe Thz war sant. Tho for thän sculd at iak war höghfärdhoghir. Jak forsmadhe oc säwyrdhe alla Ok iak giordhe ey

125 fulla bättring thy pinas iak j rädhelikom skärslo elde. Än for minna modhor sculd hulkin som war hälagh quinna war iak gömdir aff hälwite Liwande brodhorin sagdhe Huru gik them lekbrodhorenom som tha do tha thu dot Han sagdhe Honom gik wäl thy at hälaghe ängla ledde hans siäl owir skärslo elz glödhe swa rasklika som piil kan raskast fliugha oc ginstan til paradiis Ok sanctus franciscus ok anthonius ok andre the som äro j äronne kom ginstan mot hanom

[187]

EN quinna kämde oc prydde idhkelika sit haar Hon doo oc syntis sidhan enom ok sagdhe at j bland andra the pino hon tholde war thän kambin hänne swa thungir swa som thyt al wärlidin hängde a hänna howudhe

[188]

En quinna i paris gik til scripta hawande a sik al huwdh prydhilse hulkin quinnor plägha at hawa j them landomin Scriptafadherin manadhe hona affläggia tholik thing ok aldrih meer hawa them älla wilde han ey aflösa hona Hon dröfdhis ok wilde ey lydha Brodhorin sagdhe thz alt wara diäfwlsens wahn hon hafdhe. Hon sagdhe jak bidhir gudh at vm thässe prydhelse äru diäfwlsens at han bortaki thz hans är Ok ginstan kom en swartir skugge oc bortgrop al prydhilsen ok sagdhe thässin äru min baner Quinnan vmwändis til gudh oc thiänte hanom sidhan ödmiuklika j allom sins lifs tima.

126

[189]

EN vng quinna war hulkin idhkelika danzadhe ok mäst vm hälghe dagha ok vpuäkte andra til thz sama Vm en hälghe dag kom hon sirla hem äftir at hon hafdhe länge danzat. ok lagdhe sik vppa en bänk at sowa. hwar lius bran j huseno ok en thiänisto quinna wakadhe som hafdhe wakat äftir hänne Ther äftir sa thiänista quinnan at en swartaste diäfwl ingik ok nalkadhis vnge quinnonne som soff ok instak et swärdh gynum hänna mun swa diupt at thz syntis ga gynum hiärtat ok vtdrogh swärdhit ok instak Quinnan sa thz ok tilburdhe at ropa swa högt at mange komo löpande oc kändo wärsto lokt vtan husit ok thordho ey inga vtan sändo äftir munkom Twe aff them komo ok atirtäpto sina näsa for ondo luktinne ok giordho kors for sik ok nar the wildo nalkas quinnonne at the hafdhin mat höra hänne scriptamal sagho the draghit swärdh liggia nästa hänne ok ginstan grep diäfwlen badhe krop ok swärdh ok bortbar bradhlika swa at enkte syntis til thera

[190]

EN prästir andwardhadhe sinne systor oc hänna bonda j sinom död alt sit goz ok bödh them giwa alt til guz hedhir The toko gozit oc gawo enkte til guz hedhir aff thy, Thy at quinnan sagdhe at hänne burdhe bätir ägha thz gozit ok hafwa Ther äftir föddo the son oc wurdho sidhan girughare än för at alt atirhalda ok enkte wtgiwa Sidhan hände at eldir kom lös

127 vm ena nat aff eno liuse som vp war tänt owir barnsens waggo ok vpbrände först barnit ok sidhan fadhon oc modhorena ok alt thz j huseno war swa at engin aff them som vtan til komo formatto them hiälpa ällir eldin vtsläkkia Ok for thy at the hulpo ey them prästenom aff skärslo eld wordho the swa wanmaktogh at the formatto ey hiälpa sik v eldenom ok ey aff androm hiälpas.

[191]

EN foghate oc flere riddarscaps män mz hanom ingingo vndir hult trä at skyla sik for myklom thordyn ok lygneld. som nidhirfiol j them timanom gudhz nadh gömde them vskadda mz allo thera wärdzscapi Alle thakkadho gudhi ok lowadho han vtan foghatin hulkin som sagdhe Nu kastadhe gudh illa mädhan thz tok engin. Alle thakkadho gudhi ok awitadho han. Thäntidh allir himinin war skär vpgik et molin oc vpbrände foghatan Tha sagdhe en thera som hördhe hwat han hafdhe sakt wisselika nu spardhe gudh ey vtan kastadhe wäl

[192]

EN trulkona war j änglande swikin aff diäfwlsens konst til hulka diäfwlen kom ofta j enna krako liknilse ok sat widh hænna öra ok wisadhe hænne the thing som tappadh waro älla stulin ok läkidom til somlika sotte. När hon hafdhe länge swa idhnat diäfwlsens konst kom diäfwlen til hænna öra som han war för wan ok kungjordhe hænne, hænna död dagh oc fordömilsa.

128 Hon ropadhe til sik en sin son ok ena sina dottor. hulkin som waro j renliwe oc sagdhe them Nu koma mik the pinona som j hawin mik hötat Thy at iak wilde ey atirwända aff diäfwlslike konst Thy thorfwin j ey akta mina siäl Vtan iordhin min likama j malmorstens graff lagdhan j starka kisto ok fästun kistona mz starkom iärnlänkiom widh kyrkionna wäggia ok pilara. Thy at iak wet at diäflane som mik äggiadho til ildz skulu wardha mins krops hardhe pinara. The giordho som hon badh Ok försto nattena komo mange diäfla mz myklo thuti oc formatto enkte göra Vm andra nattena komo flere mz mere rope oc thuti swa the vpfylto allan kyrkio gardhin ok formatto tho enkte göra. Thridhia nattena kom en rädhelikaste ok störste diäfwl ok syndirslet iärnlänkionar swa som lukka nät Ok brutu vp grawena. oc kastadho vslasta likama som owärdhogh lot sik iordha j kyrkionne owir en brännanda häst hulkins bakir swa hwas war som harkniwir oc leddo vt aff kyrkionne mz myklo ok högho vslo quinnonna rope oc thuti Ok thz hördhis ena rast thädhan. Ok swa tok hon wärdzskyllogh lön mz diäflenom j hälwite for sin truldom ok ilgerninga.

Deo gracias Amen Orate pro scriptore
finitus est iste liber Anno domini M ccc lxxx
quinto Jn die sancti Egidij abbatis
Explicit explicant qui wlt plus scribere scribat.
Aue maria et pater noster pro scriptore.